

Ympäristölautakunta 16.10.2012
Antopäivä 25.10.2012

SELOSTUS ASIAN KÄSITTELYSTÄ JA PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT MAA-AINESLAIN MUKAISESSA MAA-AINESTEN OTTAMISLUPA-ASIASSA

LUVAN HAKIJA

Hajakanmaan Yhteismetsän Osakaskunta
Vihdintie 19 B, 03400 Vihti
Yhteyshenkilö: Jukka Ikäheimo, puh.0103311

KIINTEISTÖTIEDOT JA OTTAMISALUEEN SIJAINTI

Maa-ainesten ottolupaa haetaan hiekan ja soran ottoon tilalla **Hajakka RN:o 224-874-1-0** Karkkilan kaupungin Tuorilan kylässä.

Hakemuksen kohteena olevan kiinteistön Hajakka RN:o 1:0 omistaa hakija. Kiinteistön pinta-ala on 1200 hehtaaria.

Suunnittelukohde sijaitsee Tuorilan kylässä noin 6 kilometriä Karkkilan keskustasta pohjoiseen Ritanummen alueella. Lähimmät asuinrakennukset (9 kpl) sijaitsevat ottoalueen rajasta eri suuntiin; pohjoiseen noin 450 metrin etäisyydellä (1 kpl), koilliseen noin 300 – 600 metrin etäisyydellä (5 kpl), kaakkoon noin 500 metrin etäisyydellä (1 kpl), etelään noin 350 metrin etäisyydellä (1 kpl) ja länteen noin 500 metrin etäisyydellä (1 kpl).

ASIAN VIREILLETULO

Asia on tullut vireille 17.8.2009 päivätyllä ja 16.2.2010 saapuneella lupahakemuksella maa-ainesten ottamiseen.

HAKEMUKSEN TÄYDENTÄMINEN

Lupahakemusta on täydennetty seuraavilla tiedoilla:

- GTK:n kairaustulokset, saapunut. 20.4.2012
- perustelu nimetylle yhdyshenkilölle, saapunut 1.12.2012

KAAVOITUSTILANNE

Suunnittelualue ympäristöineen on Uudenmaan maakuntakaavassa (vahvistettu ympäristöministeriössä 8.11.2006) varattu merkinnällä Arvokas harjuaalue tai muu geologinen muodostuma. Kyseisen merkinnän kuvauksen mukaan tällä merkinnällä osoitetut geologiset muodostumat sisältävät merkittäviä maisemallisia ja luonnontieteellisiä arvoja. Merkinnällä osoitetaan harjajensuojeluohjelman mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat harjuaalueet, vahvistettujen seutukaavojen arvokkaat harjuaalueet, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat kalliomaisema-alueet sekä maakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat. Alueilla, joille on

aluevarausmerkinnällä osoitettu käyttötarkoitus, ensisijaisen maankäyttömuodon määrittelee aluevarausmerkintä.

Maakuntakaavassa on esitetty seuraava suunnittelumääräys: Alueidenkäyttö on suunniteltava niin, ettei aiheuteta maa-aineslaissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai laajalle ulottuvia vahingollisia ominaisuuksia luontosuhteissa. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö ja geologiset arvot.

Maakuntakaavaan liittyvässä selostuksessa todetaan mm, että maakuntakaava on otettava huomioon suunniteltaessa ja päätettäessä muun lainsäädännön nojalla ympäristön käytön järjestämisestä siten kuin erityislaeissa (kuten maa-aineslaissa) säädetään ja että maakuntakaava toimii alueen arvoja selvittävänä aineistona maa-ainesten ottamisen edellytyksiä harkittaessa.

Karkkilan yleiskaavassa suunnittelualue ja koko Ritanummi on merkitty maa- ja metsätaloustoiminnoille varatuksi alueeksi (merkintä Mm). Merkintä Mm tarkoittaa aluetta, jolle saa rakentaa maa- ja metsätaloustuotannolle tarpeellisia rakennuksia ja laitteita. Alueen käyttöä järjestettäessä tulee lähtökohtana olla maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaaminen. Milloin em. toiminnoille ei aiheudu erityistä haittaa, tulee alueelle sallia yleisiä virkistystarkoituksia palvelevien rakennuksien ja laitteiden rakentaminen. Kaava on 22.5.1980 kaupunginvaltuuston hyväksymä. Se ei ole oikeusvaikutteinen kaava.

Karkkilan rantayleiskaavassa suunnittelualue ja koko Ritanummi on merkitty maa- ja metsätaloustoiminnoille varatuksi alueeksi (merkintä M-1). Merkintä M-1 tarkoittaa aluetta, jolle saa rakentaa maa- ja metsätaloustoiminnoille tarpeellisia rakennuksia ja laitteita. Lisäksi olemassa olevia rakennuksia voidaan saneerata ja rakentaa niiden välittömään yhteyteen sauna- tai varastorakennuksia. Muu ns. hajarakennusoikeuden puitteissa tapahtuva rakentaminen tulee sijoittaa kunkin maanomistusyksikön (samalle maanomistajalle kuuluvat yksi tai useampi tila) muille alueille. Kaava on vuonna 1984 valtuuston hyväksymä. Se ei ole oikeusvaikutteinen kaava.

Suunnittelualue sijaitsee Ritanummen II-luokan pohjavesialueella nro 01 224 11. Alueella ei ole yhdyskuntien vedenottoa tai niiden suojavyöhykkeitä. Asutus ja talousvesikaivot sijaitsevat samalla II luokan pohjavesialueella kuin suunniteltu maa-ainesten ottoalue.

Uudenmaan ympäristökeskuksen julkaisussa "Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen, Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan loppuraportti" vuodelta 2006 Ritanummi (69,1 ha) on luokiteltu paikallisesti luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaaksi harjualueeksi. Kyseisessä ns. POSKI -projektissa Ritanummi on ryhmitelty maa-aineksenottoon osittain soveltuvaksi alueeksi, jolloin osalla aluetta on samoja rajoituksia kuin ryhmällä "Maa-aineksenottoon soveltumattomat alueet", mutta maa-ainestenotto on

- 1) mahdollista sellaisella osa-alueella, jolla maa-ainestenotto ei aiheuta vaaraa pohjaveden puhtaudelle tai määrälle ja jolla on vielä siinä määrin aineksia että maa-ainestenotto voidaan toteuttaa riittävin suojakerroksin
- 2) mahdollista sellaisella osa-alueella, jolla maa-ainestenotto ei aiheuta merkittävää luonto- ja maisema-arvojen tuhoutumista eikä toiminnasta aiheudu asutukselle ja ympäristölle muutakaan merkittävää haittaa tai vaaraa.

Alueen läheisyydessä ei ole Natura 2000 alueita.

NYKYTILANNE ALUEELLA

Tilalle Hajakka RN:o 224-874-1-0 ei ole aiemmin myönnetty maa-aineslain mukaista ottolupaa. Saman hakijan toimesta maa-ainesten ottolupaa on haettu aiemmin vuonna 1989 2 400 000 m³:lle ja vuonna 2007 1 180 000 ktr-m³:lle hiekkaa ja soraa. Lupaa ei ole myönnetty, kaupunginhallituksen päätös 26.3.1990 § 229 ja ympäristölautakunnan päätös 29.8.2008 § 70.

HAKEMUS JA OTTAMISSUUNNITELMA

Lähtökohdat

Hajakanmaan Yhteismetsän Osakaskunta hakee maa-ainesten ottamislupaa 17.8.2009 päivätyn lupahakemuksen liitteenä olevaan 11.6.2009 päivättyyn ottosuunnitelmaan pohjautuen. Tarkoitus on kymmenen vuoden aikana ottaa hiekkaa ja soraa 900 000 ktr-m³ 10,6 hehtaarin suuruiselta alueelta.

Luonnonolot ja nykytila

Alue on II Salpausselkään kuuluva laajahko deltamuodostuma. Alue kohoaa ympäristöään noin 40 metriä korkeammalle. Alueen keskiosa on tasaista deltaa, jonka korkeus vaihtelee + 140 – 147,5 mpy. Alueen itäreunalla on Ritanummenlukkojen syvien harjusoppien jakso, jossa topografia vaihtelee jyrkästi.

Alue on talousmetsää eikä ympäristökeskusten Hertta-järjestelmässä ole tietoja uhanalaisista lajeista suunnitellulla ottoalueella. Alueen läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita, luonnonsuojeluohjelmien kohteita tai muita tiedossa olevia luontoarvoiltaan merkittäviä kohteita. Hakemuksen liitteenä olevan 28.6.2007 päivätyn luontoselvityksen perustana on ollut aluetta koskevat luontotiedot ja 4.6.2007 tehty maastokäynti. Selvityksen mukaan Ritanummen alue on yleispiirteiltään kasvillisuudeltaan karua harjumaastoa. Lähtötietojen ja maastokäynnin perusteella alueella ei esiinny uhanalaisia tai muuten merkittävää kasvi- tai eläinlajistoa. Ritanummenlukkojen suppamaastoa voidaan selvityksen mukaan pitää muuta aluetta monipuolisempana, paikallisesti huomionarvoisena kohteena.

Alueen hydrogeologia

Suunnitelma-alue kuuluu vedenhankintaan soveltuvaksi luokiteltuun (luokka II) Ritanummen pohjavesialueeseen (0122411). Pohjavedenpinta on ottoalueen pohjoisosassa tasolla +111...112 m ja keskiosassa noin tasolla +113...+115 m. Suuressa osassa muodostumaa kallio nousee pohjavedenpinnan yläpuolelle, varsinkin pohjavesimuodostuman etelä- ja länsiosissa. Muodostuman pohjavesi virtaa kallioselänteiden mukaan todennäköisesti säteittäisesti moneen suuntaan purkautuen pohjoisessa Hosioissuolle ja siitä lähtevään puroon, Hallaojaan, idässä Raukkoinnuolle. Maatutkaluotausten ja kairausten mukaan eteläosassa muodostumaa kallio on pohjavedenpinnan yläpuolella ja pohjaveden purkautuminen muodostumasta etelään ja länteen on vähäistä. Suunnitellulta ottoalueelta pohjavesi virtaa luoteeseen ja pohjoiseen kohti Hosioissuota.

Muodostuman aines on pääosin kohtalaisesti vettä johtavaa hiekkaa ja osin soraa. Muodostuman paksuus vaihtelee 0 metristä yli 30 metriin. Alueella ei näyttäisi olevan yhtenäistä yhdyskuntien vesihuollon kannalta hyödyntämiskelpoista pohjavesiallasta.

Tämän suunnitelman yhteydessä kairattiin alueelle kahdessa pisteessä. Piste MV2 on

kuiva, ts. kallion pinta on pohjavedenpinnan yläpuolella. Havaintoputkessa MV1, joka on asennettu 21.2.2006, ylin havaittu pohjaveden pinta on ollut tasossa noin +111,6 (joulukuu.2008). Putki sijaitsee ottoalueen reunalla alueen pohjoisosassa. Putkesta on otettu myös laatonäyte; laatu on hyvä. Putkikortit ja kairaus- sekä maanäytetiedot ja vesianalyysin tulos on esitetty ottosuunnitelman liitteessä.

Ottoalueen läheisyydessä ei ole yksityisen vedenottoamoita. Lähimmät yksityiskaivot sijaitsevat noin 350 m etäisyydellä ottoalueen koillispuolella ja noin 500 m etäisyydellä ottoalueen eteläpuolella. Kaivojen sijainti on esitetty hydrogeologisessa kartassa ja kaivokortit hakemuksen liitteissä.

Ottamissuunnitelma

Ottamisalue, -tasot ja -määrät

Kiinteistörajat ja suunnittelualueen rajaukset (suunnitelma-alue, ottoalue ja ottamisalue sekä poikkileikkaukset) on esitetty ottosuunnitelman kartoissa.

Suunnitellun ottamisalueen pinta-ala on 10,6 ha. Tämä vastaa noin 17 % pohjaveden muodostumisalueen pinta-alasta ja noin 10 % koko pohjavesialueen pinta-alasta. Alueella ei tällä hetkellä ole maaleikkauksia eikä maa-ainestenottoaluetta. Luiskakaltevuutena käytetään alueella yleisesti esiintyvää kaltevuutta 1:3. Maa-ainesten ottamissyvyys on välillä 0-20 m, keskimäärin noin 10 metriä. Alin ottotaso vaihtelee alueen eri osissa ollen pohjoisosassa tasossa +116 (alin taso), keskiosassa +125 m (kallioiden kohdalla ylimmillään +133) ja eteläosassa noin +135 metriä. Ottotaso on määrätty osin oletetun kalliopinnan ja pohjavedenpinnan tason mukaan siten, että pohjavedenpinnan päälle jää vähintään 5 m suojakerros. Oton edetessä tehdään tarkentavia kairauksia kalliopinnan ja mahdollisen pohjavedenpinnan määrittämiseksi.

Otettava aines on pääosin hiekkaa ja vain osin soraa. Otettavaan määrään (900 000 ktr-m³) voi pienentävästi vaikuttaa kallion ulottuminen suunnitellun kaivutason yläpuolelle. Vuosittainen ottomäärä vaihtelee kysynnän mukaan välillä 50 – 120 000 m³ vuodessa.

Ottamisjärjestys

Ottotoiminta aloitetaan alueen pohjoisosasta kiviaineksen tarpeen mukaisesti kohti reunaluiskia. Ottoalueen itäreunalle, Ritanummenlukkojen lähelle jätetään kannas näkö-, melu- ja pölysuojaksi. Ottamisen eteneminen on esitetty ottosuunnitelman liitekartalla.

Läjiitys- ja varastoalueet

Irrotettu maa-aines varastoidaan tarvittaessa syntyvän kuopan pohjalle. Poistetut pintamaat varastoidaan alueen reunoille ja käytetään hyödyksi maisemoinnissa. Avattuna pyritään pitämään vain tarvittava kaivualue. Pintamaan orgaanisen aineksen tilavuus pienenee läjiityksen aikana kompostoitumisen, maatumisen ja kokoonpuristumisen myötä. Tästä syystä ei pintamaata poisteta etukäteen kuin tarvittavan laajalta alueelta. Lisäksi läjitetty pintamaa levitetään sitä mukaa takaisin, kun otto ja pohjan muotoilu on osa-alueittain saatu valmiiksi. Pintamaiden sijoituskohteet on esitetty ottosuunnitelman liitekartalla.

Toteuttamissuunnitelma

Aikataulu

Suunnitelman mukainen otto on tarkoitus toteuttaa 10 vuoden kuluessa toiminnan

aloittamisesta.

Työaikaiset suojelu- ja muut toimenpiteet

Ottamistoiminnassa noudatetaan työsuojeluviranomaisen laatimia ohjeita ja määräyksiä. Kaivuaikaiset jyrkät luiskat merkitään näkyvästi maastoon. Lisäksi huolehditaan alueen yleisestä siisteydestä ja estetään alueelle soveltumaton käyttö.

Liikennöinti, koneet ja laitteet

Liikennöinti alueelle tapahtuu metsäautotietä ottoalueelta Hajakantielle ja Siikalantietä pitkin valtatielle 2. Arvioidut kuljetusmäärät tulevat olemaan keskimäärin noin 13-32 autoa (20 m³) päivässä. Käytännössä kuljetusmäärät eivät ole tasaisia, vaan vaihtelevat vuodenajan ja kysynnän mukaan. Ottoalueelta Hajakantielle kulkeva metsäautotie parannetaan ja levennetään. Ottotoiminnassa käytetään pyöräkuormajaa (1-3 kpl), satunnaisesti kaivinkoneita pintamaiden poistoon ja siirtoon, mekaanista välppää (1 kpl), tarvittaessa hydraulisia seuloja. Murskainta ei tarvita.

Pohjaveden suojelutoimenpiteet

Ennen toiminnan aloittamista mitataan kartoitetuista yksityiskaivoista vedenpinnat ja otetaan vesinäytteet, joista analysoidaan: aistinvarainen arviointi (ulkonäkö, haju), sähkönjohtavuus, sameus, väri, pH, permanganaattiluku, bakteerit (enterokokit, koliformiset bakteerit), kloridi, liuennut rauta, ammonium, nitriitti ja nitraatti. Maa-ainesten otto ei aiheuta pohjaveden määrän vähentymistä, joten kaivojen vedenpinnankorkeuksia ei ole tarpeen seurata ottotoiminnan aikana.

Pohjaveden korkeutta ja laatua tullaan seuraamaan seuraavasti. Pohjaveden pinnan korkeus mitataan neljä kertaa vuodessa suunnitelma-alueella olevasta havaintoputkesta MV1. Putkesta otetaan pumppaamalla ottotoiminnan aikana vesinäytteet kerran vuodessa, toukokuussa. Vesinäytteestä analysoidaan pH, sähkönjohtavuus, väri, sameus, ulkonäkö, bakteerit, happipitoisuus, kloridi, sulfaatti, nitraatti, nitriitti, ammonium, rauta (liuennut), mangaani ja kemiallinen hapenkulutus (COD_{Mn}) ja mineraaliöljyt kaasukromatografisesti (C10-C21 ja C22-C40).

Työkoneissa käytetään kasviöljypohjaisia öljytuotteita. Työkoneita säilytetään niille rakennettavassa katetussa hallissa pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella. Konehallin pohja suojataan tiiviillä kalvolla, jonka reunat on korotettu. Kalvon päälle levitetään 20-30 cm paksuinen maakerros kalvon rikkoutumisen estämiseksi.

Alueella ei varastoida polttoaineita tai hydraulikkaöljyjä. Työkoneet tankataan konehallissa. Polttoainetäydennyksen aikana huolehditaan siitä, ettei polttoainetta pääse valumaan maaperään. Polttoneste siirretään paikalle vain tankkausta varten. Polttoneste pumpataan tuodusta suojatusta säiliöstä työkoneen tankkiin sähköisillä pumpuilla. Polttonestettä tuovassa autossa on mukana imeytysmattoja ja jauhetta mahdollisen polttonesteen läikkymisen varalta. Tankkaus tehdään aina alusta loppuun henkilöstön valvonnassa.

Normaalit koneiden huoltotoimenpiteet tehdään pohjavesialueen ulkopuolella. Mahdollista öljyvuotoa varten suunnitellulle ottoalueelle varataan imeytysturvetta. Mahdollisen kuormaus- ja kuljetuskaluston rikkoutumisen yhteydessä on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin. Niitä ovat öljyvuodon tukkiminen eli öljyn lisävalumisen estäminen ja likaantuneen maan poistaminen. Mahdollisista öljyvahingoista ilmoitetaan kunnan öljyntorjunta- ja ympäristöviranomaisille. Työtä tehtäessä kiinnitetään huomiota koneiden ja kuljetuskaluston kuntoon, jotta rikkoutumisia ei tapahtuisi.

Työmaan jätteet kerätään alueelle tuotaviin roska-astioihin. Ongelmajätteitä ei varastoida alueella, vaan ne toimitetaan välittömästi pois alueelta asianmukaiseen ongelmajätteiden vastaanottopisteeseen. Alueella huolehditaan myös yleisestä siisteydestä mm. estämästä alueelle soveltumaton käyttö puomein. Kaikki alueella syntyvä mahdollinen öljypitoinen jäte, esim. hydraulikkaletkut, toimitetaan välittömästi pois alueelta asianmukaiseen jäteastiaan.

Alueella ei harjoiteta murskaustoimintaa. Mahdolliset kivet ja lohkareet sijoitetaan alueelle odottamaan maisemoinnin yhteydessä tapahtuvaa sijoittamista luiskiin tai muihin maan muotoilua tarvitseviin kohteisiin.

Jälkihoito ja kunnostus

Jälkihoitotoimenpiteet tehdään ottotoiminnan kanssa vaihteittain. Näin pystytään vähentämään haitallisia vaikutuksia pohjaveteen ja maisemaan. Avattuna pyritään pitämään vain tarvittava kaivualue ja jo toiminnasta poistuneet alueet jälkihoidetaan välittömästi. Toiminnan päätyttyä kokonaan alue siistitään. Koneet ja laitteet sekä roska-astiat poistetaan alueelta.

Alue muotoillaan 1:3 jyrkkyyteen ja pohja muotoillaan vaihtelevaksi. Karkea pohjasora peitetään 30-50 cm paksuisella hiekkakerroksella. Mahdollisesti paljastuneet kalliot jätetään louhimattomina maisemaa elävöittäviksi elementeiksi. Mahdolliset ylijäämäkiviainekset (lähinnä kivet, lohkareet) käytetään alueen muotoiluun. Tarvittaessa maanpintaa möyhennetään tiivistyneiden kohtein poistamiseksi. Pintarakenteena käytetään ensisijaisesti alueelta poistettuja pintamaita. Tarvittaessa paikalle tuodaan laikkuina tai mattoina siirrettyä kangasmetsän pintakerrosta tai puhdasta hienonhiekan ja turpeen tai humuspitoisten pintamaiden sekoitusta. Hyödyntämättömät suuret lohkareet ja kivet käytetään pohjan koristeeksi elävöittämään aluetta.

Alueelle soveltumaton käyttö kuten roskaantuminen estetään puomeilla tai muilla kulkuesteillä.

Alue metsitetään istuttamalla 2 000 – 2 500 männyntainta ja noin 500 koivun ja/tai haavan tainta hehtaarille. Istutuksessa pyritään välttämään kaavamaisia ja suoria rivi-istutuksia. Tarvittaessa istutuksissa käytetään apuna metsäalan ammattilaisia. Istutusten ja jälkihoidon onnistumista seurataan taimikon istuttamisen jälkeen tehtävässä jälkitarkastuksessa. Tarvittaessa tehdään täydennysistutuksia tai kylvöjä.

Alueen pohjaveden tarkkailua jatketaan kolme vuotta ottotoiminnan päättymisen jälkeen.

Arvio ympäristövaikutuksista ja vaikutusten estäminen

Pohjavesi

Ottotoiminta saattaa jonkin verran suurentaa alueen pohjaveden pinnan vuodenaikaista korkeuden vaihtelua. Alueelle rakennettavat pinta- ja humuskerrokset sekä kasvillisuus sitovat sadevettä ja tasaavat pohjaveden pinnan vaihtelut toteutetun jälkihoidon avulla. Jälkihoidetulla alueella pohjaveden pinnan vaihtelut palautuvat aikaa myöden luontaisiksi.

Ottamistoiminnan on yleisesti todettu vaikuttavan melko vähän pohjaveden laatuun. Hiekanoton aikana pohjaveteen liuenneiden suolojen kokonaispitoisuutta ilmaiseva sähkönjohtavuus saattaa kohota luonnontilaiseen alueeseen verrattuna. Pohjaveden

anionien kuten nitraatti-, sulfaatti- ja kloridipitoisuuksien nousua on voitu havaita. Suunniteltu ottoalue käsittää noin 19 % osuuden pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen pinta-alasta, joten vaikutus on paikallinen ja tuskin havaittava. Jälkihoidon jälkeen tilanne palautuu luonnontilaa vastaavaksi. Pohjavesivaikutuksia lähialueen talousvesikaivoihin ei synny.

Koneet säilytetään erillisessä pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella sijaitsevassa konehallissa. Sen pohja on suojattu läpäisemättömällä rakenteella. Alueella ei varastoida polttoaineita, öljyjä eikä siellä tehdä koneiden huoltotöitä kuten öljynvaihtoja. Tankkaus tapahtuu valvotusti erikseen suojatulla alustalla pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella.

Alueella ei harjoiteta murskaustoimintaa, josta voisi aiheutua pöly- tai meluhaittaa ja vaaraa pohjaveden laadulle.

Maisema ja luonto

Ottotoiminta tulee muuttamaan maisemaa. Maisema avartuu jonkin verran nykyisestä. Jälkihoidon avulla alue liitetään luontaiseen ympäristöönsä muotoilemalla ottoalueen pohja kumpuilevaksi sekä istuttamalla alueelle puustoa. Maisemakuvaan tai kaukomaisemaan ottotoiminnalla ei tule jälkihoidon toteuttamisen jälkeen olemaan vaikutusta. Ottoalue on sijoitettu niin, ettei se näy maisemakuvassa. Ottamispaikka on maa-aineslain mukaisesti sijoitettu ja ottamistoiminta järjestetty niin, että vahingollinen vaikutus maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi.

Geologisesti, geomorfologisesti ja maisemallisesti merkittävintä ja monipuolisinta osaa pyöreänmuotoisesta Ritanummesta edustaa muodostuman itäiseen osaan sijoittuva Ritanummenlukkojen jyrkkäreunaisten harjusoppien muodostama kokonaisuus. Ottotoiminta on sijoitettu siten, että se ei ulotu suppamuodostumien alueelle. Ritanummenlukkojen ja ottoalueen väliin jätetään luonnontilainen kumpareinen kaista, josta ei kaadeta puita pois. Lisäksi ottoalueen ja suppien väliin jätetään kannas, joka peittää näkymän suppien suunnasta ottoalueelle. Alueen näkyvyyttä muodostumaa ympäröiville alueille on arvioitu näkymäkartassa. Kartassa on ArcGIS-ohjelmalla analysoitu maanpinnanmuotojen perusteella miten katselukohde, tässä tapauksessa ottoalueen tuleva tilanne, näkyy eripuolille muodostumaa. Katselukorkeus on kaksi metriä. Kartasta tulee hyvin esille se, ettei Hajakantielta ole suoraa näkö- tai maisemayhteyttä ottoalueelle. Ottoalueen sijoittamisella muodostuman luoteisosaan on vältetty suorat näkymäyhteydet sekä asutukseen että maantielle. Ritanummen alueen korkein kohta jää osa ottotoiminnan ulkopuolelle.

Ottotoiminnan piirissä olevalla alueella toteutetaan lopullinen luiskakaltevuus 1:3, mikä vastaa hyvin olemassa olevien rinteiden kaltevuuksia.

Luontoselvityksen mukaan alueella ei lähtötietojen ja maastokäynnin perusteella esiinny uhanalaista tai muuten merkittävää kasvi- tai eläinlajistoa.

Asutus, melu ja pölyäminen

Lähin asutus on noin 350 m päässä Hajakantien toisella puolella. Ottamistoiminta tehdään kuopassa, johon ei ympäristöstä ole näköyhteyttä. Luontaiset maavallit estävät myös melun ja pölyn leviämistä ympäristöön. Lisäksi tarvittaessa tehdään täydennysistutuksia ottotoiminnan aikana.

Vallitsevat tuulensuunnat ovat lounas ja länsi. Vallitsevan tuulen suunnassa, Hajakantien takana noin 350 m etäisyydellä sijaitsee yksityisasutusta. Voimakkailla tämän suuntaisilla tuulilla pyrkii mahdollinen hiekkapöly leviämään tähän suuntaan.

Pölyn leviämistä estää tai leviämisen ehkäisemiseksi toteutetaan seuraavat toimet:

- Leviämistä estää noin 350 m leveä puustoinen metsäkaista sekä ottoalueen ja asutuksen väliin jäävä kannas.
- Maaperän pintakerroksen poisto toteutetaan vaiheittain oton etenemisen myötä.
- Varastokasat ja maa-aineksen mahdollinen seulontapaikka sijoitetaan siten, että ne jäävät asutukseen nähden luonnontilaisen harjanteen taakse.
- Varastointi ja samalla varastokasan pintahiekan kuivuminen ottoalueella minimoidaan.
- Tarvittaessa pölyämistä ehkäistään metsäautotien ja varastokasojen vesikastelulla, pohjaveden laatuun vaikuttavia suoloja ei käytetä.
- Ottoaluetta jälkihoidetaan vaiheittain osa-alueen kaivuun päätyttyä, jolloin pölyämiselle alttiina olevan ottoalueen laajuus pienenee.

Melun leviämisen estämiseen pätevät useimmat edellä mainituista toimista. Alueella ei suoriteta murskaustoimintaa.

Tuleva käyttö

Ottotoiminnan jälkeen alue palautuu metsätalousskäyttöön.

ASIAN KÄSITTELY

Hakemuksesta tiedottaminen

Lupahakemuksesta on kuulutettu Karkkilan kaupungin ilmoitustaululla ja kaupungin kotisivuilla internetissä 2.3. – 6.4.2010, jonka ajan hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävänä Karkkilan kaupungintalon palvelupisteessä osoitteessa Valtatie 26 B. Lisäksi lupahakemuksesta on kuulutettu Karkkilan Tienoossa ja Karkkilalaisessa 3.3.2010 ja 10.3.2010 (kuulutusajan pidentäminen).

Hakemusta täydennettiin tämän jälkeen mm. luontoselvityksellä ja pohjavesitiedoilla. Tämän johdosta hakemusasiakirjoista kuulutettiin Karkkilan kaupungin ilmoitustaululla ja kaupungin kotisivuilla internetissä 13.8. - 15.9.2010 välisenä aikana. Tämän ajan hakemusasiakirjat ovat olleet nähtävänä Karkkilan kaupungintalon palvelupisteessä osoitteessa Valtatie 26 B. Lisäksi lupahakemuksesta kuulutettiin Karkkilan Tienoossa ja Karkkilalaisessa 18.8.2010.

Hakemuksen johdosta on lupaviranomaisen toimesta kuultu erillistiedoksiantona hakemuksen kohteena oleviin tiloihin rajoittuvien kiinteistöjen tai muiden alueiden omistajia ja haltijoita (yhteensä 20 kiinteistöä ja 33 henkilöä).

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksen johdosta jätettiin yhteensä 35 muistutusta, joissa oli yhteensä 705 nimeä. Lisäksi kuulutusajan jälkeen jätettiin yksi muistutuksen peruutus, jossa oli 4 nimeä.

Yhteenveto muistutuksista:

H-RS 26.3.2010 päivätty muistutus:

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Alue on rauhallista maalais- / metsämaisemaa.
- Alueella on paljon kesäasuntoja.
- Maaseudun rauhaan eivät sorarekat ym. koneet kuulu.

ST ym. 30.3.2010 päivätty muistutus (neljä allekirjoittajaa) ja 14.9.2010 päivätty muistutus (kolme allekirjoittajaa):

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Pohjavesi, kaivot ja lähteet
 - o POSKI-projektissa Ritanummen alue on luokiteltu maa-ainesten ottoon osittain soveltuvaksi alueeksi.
 - o Alueelle olisi pikimmiten tehtävä suojelusuunnitelma riskitekijöiden kartoittamiseksi.
 - o Autoliikennöinti, erityisesti raskas kalusto, alueella aiheuttaisi pohjaveden pilaantumisriskin.
 - o Kastelu aiheuttaisi pohjaveden pilaantumisriskin.
 - o Vesilain mukainen lupa on haettava, koska kysymyksessä on vedenhankintakäyttöön soveltuva pohjavesialue.
 - o Alueen pohjaveden virtauksia ja antoisuuksia ei ole tutkittu vielä riittävästi. Mahdollista olisi, että tämä pohjavesialue luokiteltaisiin jopa luokkaan I eli vedenhankintaa varten tärkeäksi pohjavesialueeksi. Ympäröivän alueen pohjavettä käyttää jo reilusti yli 10 taloutta, mikä on luokan I määritelmä.
 - o Ei voida väittää, etteikö otto vaikuta pohjaveden määrään. Kaivojen vedenpinnankorkeutta ja laatua tulee seurata. Etenkin kuivina kesinä vedenpinnat kaivoissa ovat olleet hyvin alhaalla, niin että vesi on jouduttu hakemaan muualta.
 - o Alueen lähteisyys on vaarassa, jos pohjaveden pinta muuttuu.
- Maisema
 - o Uudenmaan maakuntakaavassa (8.11.2006) alue on luokiteltu maiseman- ja luonnonsuojelun kannalta arvokkaaksi harjuaalueeksi.
 - o Alue kuuluu harjujen suojeluohjelmaan.
 - o Suunnitellusta maa-ainesten otosta aiheutuu sekä kauniin maisemakuvan turmeltuminen että luonnon merkittävien kauneusarvojen tuhoutuminen, puhumattakaan erikoisten luonnonesiintymien (supat, lukot) vaarantumisesta. Tilannetta ei pelasta se, että juuri tuo kyseinen pieni alue jätettäisiinkin ottoalueen ulkopuolelle. Maisema-arvot tuhoutuvat väistämättä.
 - o Alue on merkitty arvokkaaksi harjuaalueeksi ja sisältää merkittäviä maisemallisia ja luonnontieteellisiä arvoja. Nämä menetetään lopullisesti maa-ainesten oton myötä, eikä niitä voida koskaan korvata millään maisemoinnilla tai korjaustoimenpiteillä.
- Luonto
 - o Tehty luontoselvitys (28.6.2007, FM biologi Soile Turkulainen, Pöyry Environment Oy) ei ole ollut riittävä (perustuu yhteen maastokäyntiin) eikä puolueeton.
 - o Suunnitellulla ottoalueella ja sen ympäristössä on monipuolinen kasvillisuus ja eläimistö. Harjun lakialue toimii hirvien ja peurojen tärkeänä elinalueena levähdyspaikkoineen. Metsäkanalintuja tavataan usein ja myös muu linnusto on runsas.
 - o Paikalliset asukkaat tuntevat luontoarvot parhaiten.
- Ulkoilu ja virkistys
 - o Ritanummi tunnetaan yhtenä paikkakunnan parhaimmista marjastus- ja sienestysmaastoista.
 - o Alueella on virkistystoiminnan sekä suunnistus- ja metsästysseurojen toiminnan kannalta merkitystä. Nämä toiminnat häiriintyisivät peruuttamattomasti.
- Melu, pöly ja pakokaasut
 - o Melu, pöly ja pakokaasut leviäisivät tuulensuunnassa asutuksen suuntaan. Näiden vaikutusta ei voida vähentää suojavalleilla eikä

kastelulla. Kastelu aiheuttaisi entistä suuremman pohjaveden pilaantumisen riskin.

- Liikenne
 - o Liikennöinti raskaalla kalustolla nykyisessä kunnossa olevalla Hajakantiella on käytännössä täysin mahdotonta, koska tie on kapea, penkat erittäin petteävät eikä siten väistämismahdollisuutta ole. Talvella tie on usein hyvin liukas.

AH ym. (kolme allekirjoittajaa) 4.4.2010 päivätty muistutus:

Muistuttajat ovat huolissaan ja haluavat tuoda esiin seuraavat seikat:

- Liikenne
 - o Asuinrakennus sijaitsee noin 600 metriä Valtatie 2:lta Siikalan paikallistien varrella. Maaperä on savea. Raskas liikenne aiheuttaa talon tärähtelyä. Mitä tapahtuu liikennemäärien kasvaessa? Miten jalankulkijat pärjäävät hiekkarekkojen seassa ja miten omista liittymistä pääsee turvallisesti Siikalantielle?

HV 5.4.2010 päivätty muistutus:

Lupaa ei tule myöntää seuraavin perusteluin:

- Asunnot
 - o Toteutuessaan hanke romahduttaisi vapaa-ajan asuntojen arvon sekä rahallisesti että virkistyskäyttämielessä.
- Melu
 - o Toiminnasta (soranotto, työkoneet, mahdollinen murskaus ja valtavasti lisääntyvä liikenne) aiheutuva melu heikentäisi oleellisesti vapaa-ajan asuntojen käyttöarvoa virkistytymiseen Muslammin ja Ikaisten lammen ympäristössä.
- Maisema ja luonto
 - o Soranotto tuhoaisi peruuttamattomasti Ritanummen ainutlaatuisen harjualueen ja luonnon.

MH (224-408-22-3); 6.4.2010 päivätty muistutus:

Lupaa ei tule myöntää seuraavin perusteluin:

- Maisema ja luonto
 - o Ritanummi on harvinaislaatuinen harjualue. Suunniteltu soranotto tuhoaa luonnonarvot.
- Melu ja pöly
 - o Suunniteltu soranotto aiheuttaa melua ja pölyä (raskas liikenne).
- Konehallin sijainti ja pohjaveden muodostumisalueen raja
 - o Suunniteltu konehalli alue on virheellisesti merkitty osittain muistuttajan omistamalle maalle. Siten hakemuksessa esitetty perustelu, että konehalli on pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella, on mitätön.

MH (224-408-22-2); 6.4.2010 ja 15.9.2010 saapuneet muistutukset:

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Melu ja pöly
 - o Suunniteltu soranotto aiheuttaa melua ja pölyä.
- Konehallin sijainti
 - o Suunniteltu konehallin alue on virheellisesti merkitty suurimmaksi osaksi muistuttajan omistamalle maalle.
 - o Ottosuunnitelmassa väitetään, että työkoneita ei säilytetä suunnitelma-alueella, mutta kartassa alue on kuitenkin suunnitelma-alueella.
- Pohjavesi, lähteet, kaivot ja lampi
 - o Suunniteltu soranotto saattaa vaikuttaa muistuttajan kaivoihin ja lampeen (lähteinen) Ritanummen pohjavesivaikutusten kautta.

- Ottosuunnitelmassa on virheellisesti esitetty, että lähimmät yksityiskaivot sijaitsisivat ottoalueen koillispuolella. Kaivot sijaitsevat ottoalueen eteläpuolella ja lähempänä ottoaluetta kuin suunnitelmassa on esitetty (lähin n. 150 m etäisyydellä ottamisalueen reunasta).
 - Pohjaveden laatu tulee säilyä hyvänä ja korkeustaso entisellään. Vedenpinnan korkeutta on säännöllisesti seurattava kaivoissa.
 - Karkkila saattaa tulevaisuudessa tarvita Ritanummen vesivaroja.
- Maisema ja luonto
 - Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavan (hyväksytty maakuntavaltuustossa 17.12.2008) mukaan Ritanummen alue sijaitsee metsätalousvaltaisella alueella. Uudenmaan maakuntakaavassa (vahvistettu ympäristöministeriössä 8.11.2006) Ritanummenlukot ympäristöineen on merkitty arvokkaaksi harjualueeksi.
 - Ritanummen harjualueen lukot reuna-alueineen on Karkkilan alueella ainutlaatuisen jääkauteen koskematon luonnonmuodostelma, joka tulee säilyttää myös tulevia sukupolvia varten nähtävyytenä sekä luonnossa liikkumiseen mahdollisuudet tarjoavana erityisenä alueena. Ritanummen harjujen hävittäminen aiheuttaisi lopullisia muutoksia maisemassa sekä koko ekojärjestelmässä.
 - Ritanummen alueen maaston muodot ovat tosi upeita ja korkeuserot mm. harjusoppien vaiheilla todella hätkähdyttävän suuria.
 - Luonnonsuojelulliset näkökohdat: kasvit, eläimet, pienilmasto notkelmien (lukkojen) pohja-alueilla.
 - Alueen kasvi- ja eläinkunnasta on tehtävä puolueeton ja tarkka luontoselvitys.
 - Mahdollinen soranotto vaikuttaa kuormittavasti lähellä sijaitsevaan Nuijajokeen, josta Saavajokea pitkin aina Pyhäjärveen saakka.
- Ulkoilu ja virkistys
 - Ritanummen alue tarjoaa ainutlaatuisen ulkoilumaaston (lenkkeily, hiihtäminen, marjastus, sienestäminen).
 - Kulkuyhteys Hosioissuon alueen maapalstoille tulee säilyttää.
 - Suunniteltu soranotto katkaisisi Ritanummen harjualueen ympäri kiertävän hyvin lenkkeilyyn ja hiihtämiseen soveltuvan vanhan tien.
- Liikenne
 - Sorarekat lisääisivät vaaratilanteita paikallistiellä 11223.
 - Tiloille johtavia teitä ei saa katkaista.

JT (224-408-13-4); 6.4.2010 päivätty muistutus:

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Pohjavesi
 - Muistuttaja on huolissaan pohjaveden riittävydestä ja puhtaudesta. Muistuttajan kaivo sijaitsee kyseistä risteystä vastapäätä.
- Liikenne
 - Liikenne paikallistiellä MT 11223 ei tule täyttämään soranoton vaatimaa liikenneturvallisuutta / kestävyyttä.
- Melu ja pöly
 - Melu ja pölyhaitta (muistuttajan talo sijaitsee kyseistä risteystä vastapäätä).
- Maisema
 - Ritanummen suppa-alue on maaseutukaavassa merkitty arvokkaaksi harjualueeksi.
 - Ns. POSKI-projektissa Ritanummi 22410 69,1 ha on määritelty paikallisesti arvokkaaksi luonnon- ja maisemansuojelun kannalta.

Karkkilan Vihreät ry. 6.4.2010 päivätty muistutus:

"Edellytyksiä luvan myöntämiseen kyseisten maa-ainesten ottamiseen ei ole, sillä:

- 1) maa-ainesten ottosuunnitelma on puutteellinen: siitä puuttui hakemusiakirjojen nähtävilläoloaikana mm. luontoselvitys
- 2) maa-ainesten otto toteutuessaan merkitsee tosiasiallisesti luonnon merkittävien kauneusarvojen ja erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista
- 3) vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laatu tai antoisuus vaarantuu."

A-MF ja AF 6.4.2010 ja 15.9.2010 päivätyt muistutukset:

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Liikenne
 - o Liikennevaikutukset (maa-ainesten kuljetukset) ulottuisivat Hajakan paikallistien lisäksi Pilpalan-Siikalan seututiellä Valtatie 2:lle asti. Tältä osin hakemuksessa oleva liikenneselvitys on puutteellinen.
 - o Nuijajoen ylittävä silta ei sovellu raskaalle liikenteelle. Raskas liikenne aiheuttaa mm. talon tärähtelyä.
 - o Siikalantie ei kestä raskasta liikennettä (mm. routavauriot).
 - o Raskas liikenne aiheuttaisi vaurioita muistuttajien vanhalle historiallisesti arvokkaalle talolle.
 - o Raskas liikenne aiheuttaisi lisää vaaratilanteita mm. Pilpala-Siikala seututiellä erityisesti koululaisille ja Valtatie 2:n liittymässä (mm. huono näkyvyys). Nämä seikat on sivuutettu hakemuksessa.
- Luontoarvot
 - o Muistuttajat ovat huolissaan kunnostetusta koskialueesta ja Nuijajoen luonnosta.

MS 6.4.2010 päivätty muistutus:

Muistutuksessa on tuotu esiin mm. seuraavaa:

- Harjukiviainesta ei tule hukata tarpeettomiin luiskauksiin. Ottoaluetta tulee supistaa tai lukkoaluetta lukuun ottamatta laajentaa lounaaseen ja vähän etelään sekä varsinkin kaakkoon niin laajalti, että ottotaso leikkaa luonnontilaisen rinteeseen niin, ettei luiskauksia näilläkään suunnilla tarvita.
- Ottoalueelle tulee asentaa ainakin kolme lisäputkea ja näytteet analysoida ennen toiminnan aloittamista.
- Ottosuunnitelma ei turvaa pohjavesiä (pintamaiden poistaminen ja palauttaminen).
- Ottosuunnitelma on epämääräinen ja ristiriitainen; Asianmukainen pintamaiden poisto edellyttää kaivinkonekaivuuta ja dumpperikuljetusta (ei puskutraktoria). Valmiiden varastokasojen paikat ovat aloitettaessa selvittämättä (niitä ei saa varastoida pintamaista tehtävillä varastoalueilla ja ne tulee sijoittaa pintamaista puhtaaseen kiviainekseen asti poistetulle alueelle).
- Jyrkkien supprien luontaiset luiskakaltevuudet ovat 1:1,4 ja 1:1,5 ja siten ottoalueen puolellakin tämän vastapainoksi sopii paremmin 1:1,5 ja 1:2 kuin 1:3.
- Biohajoavia öljyjä käytettäessä koneet hajoavat.
- Koska kuulemisaineisto on ollut puutteellinen (mm. luontoselvitys puuttui), on kuuleminen toteutettava uudelleen.

JM ja SR (224-408-17-4); 2.4.2010 ja 14.9.2010 päivätyt muistutukset:

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Tontti ja asunto
 - o Muistuttajien tonttia ja kaivoa ei ole huomioitu ottosuunnitelmassa eikä kartassa. Tontti sijaitsee noin 30 m etäisyydellä Hajakan paikallistiestä ja noin 450 m päässä suunnitellusta ottoalueesta. Rakennusluvut asuinrakennukselle ja autotallille myönnettiin keväällä 2009 ja muistuttajat muuttivat sinne 15.6.2010. Ympäristölautakunta oli 20.8.2008 hylännyt aiemman maa-aineslupahakemuksen. Muistuttajat kokevat tulleen

petetyiksi ja ovat huolissaan taloudellisista menetyksistä. Muistuttajat vaativat, että heidän kiinteistönsä sijainti on otettava huomioon maanainestenoittosuunnitelmassa.

- Maisema ja luonto
 - o Ritanummen alue on sopiva asuinpaikka, koska seutu on luonnonkaunista kangasmaastoa ja harjualueen lukkomuodostelma on harvinainen, suojeltu kohde.
 - o Muistuttajat ovat huolissaan runsaan marja- ja sienisadon katoamisesta Ritanummen alueelta.
- Pohjavesi ja kaivo
 - o Mahdollinen soranotto vaikuttaisi varmasti talousveden puhtauteen ja riittävyyteen.
 - o Tontilla oleva n. 500 m päässä suunnitellusta ottoalueesta sijaitseva talousvesikaivo on jäänyt kokonaan huomioimatta. Kaivosta on laadittava kaivokortti.
- Liikenne
 - o Lisääntyvä raskas liikenne aiheuttaisi vaaratilanteita. Muistuttajat ovat huolissaan mopoikäisistä lapsistaan, jotka joutuisivat ajamaan kouluun ja harrastuksiin rekkaliikenteen seassa.
 - o Kapea ja mutkainen ja jo nykyisin huonokuntainen (kelirikko) tie ei kestäisi painavia rekkakuormia.
- Melu, tärinä ja pöly
 - o Lisääntynyt työkoneiden ja rekka-autojen melu, tärinä, pöly ja päästöt kuormittaisivat ilmastoa.

RL ja MT (224-408-18-0); 31.3.2010, 3.9.2010 ja 13.9.2010 päivätyt muistutukset:

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

Muistuttajat ovat eläkeläisiä ja heistä toinen vaikeasti liikuntarajoitteinen. Muistuttajien omistaman maatilan, jolla on lihakarjatuotantoa, piha-alue sijaitsee noin 400 m etäisyydellä suunnitellusta ottoalueesta.

- Pohjavesi, kaivot, tekolammet ja lähteet
 - o Tilan kaksi kaivoa sijaitsevat noin 120 ja 350 m etäisyydellä suunnitellusta ottamisalueesta. Lisäksi tilalla on kaksi tekolampea n. 300 m etäisyydellä.
 - o Muistuttajien kokemuksen mukaan pohjaveden tulo on runsasta (Pränniojan alkulähteet ovat heidän maillaan). Suunniteltu soranotto vähentäisi pohjaveden tuloa, sillä kallio määrää pohjaveden suunnan.
 - o Muistuttajat ovat huolissaan talousveden laadusta ja riittävyydestä sekä itselleen että karjalle (tarve on 40-100 l/pv/eläin), tekolampien ennallaan säilymisestä ja puhtaudesta sekä tilalla olevien lähteiden säilymisestä luonnontilaisina. Hiekka- ja soramaa läpäisee hyvin polttoaineita sekä muita kemikaaleja.
- Maisema ja luonto
 - o Uudenmaan maakuntakaavassa Ritanummen lukot reuna-alueineen on merkitty arvokkaaksi harjualueeksi. Harjualueet on Karkkilan alueella ainutlaatuinen jääkautinen koskematon luonnonmuodostelma, joka tulee säilyttää kokonaisuudessaan koskemattomana.
 - o Muistuttajat ovat huolissaan luonnon tuhoutumisesta, maiseman muuttumisesta peruuttamattomasti ja Ritanummen ympärillä olevista soista.
- Tärinä ja melu
 - o Soranotosta aiheutuva tärinä rikkoisi rakennusten perustuksia.
 - o Melu aiheuttaa ihmisille sairauksia ja karjalle stressikäyttäytymistä.
- Liikenne
 - o Huolena on tiellä liikkuminen, sorarekkojen kohtaaminen tiellä, esim. postin hakeminen tien toiselta puolelta pelottaa.

- Paikallistie on jo nyt huonokuntoinen ja tieliittymä Hajakantielle hengenvaarallinen.
- Karja-auton ja sorarekan kohtaaminen aiheuttaa vaaratilanteita.

AB-H ym. (neljä allekirjoittajaa) (224-408-17-2); 6.4.2010 päivätty muistutus ja 15.9.2010 saapunut muistutus:

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Pohjavesi, kaivot ja lähteet
 - Maa-ainesten ottotoiminta on pohjavesialueen suurin uhka. Vaatimuksena muistuttajat esitettävät, että pohjaveden laatu säilyy hyvänä, korkeustaso säilyy entisellään ja että veden korkeutta on seurattava säännöllisesti kaivossa.
 - Veden laadun ja riittävyyden takaamiseksi (sekä paikallisille että Karkkilan keskustan asukkaille) vaaditaan lisätutkimuksia ja suunnitelmia.
 - Muistuttajien omistamilla mailla sijaitsee luonnontilaisia lähteitä (muistutuksen liitekartta), jotka mahdollisesti kuivuvat suunnitellun soranoton seurauksena.
- Konehallin sijainti
 - Suunniteltu konehallin alue on merkitty liian lähelle pohjaveden muodostumisaluetta.
- Maisema
 - Uudenmaan maakuntakaavassa Ritanummen lukot reuna-alueineen on merkitty arvokkaaksi harjualueeksi. Uudenmaan 1. vaihemaakuntakaavassa Ritanummen alue sijaitsee metsätalousvaltaisella Tammelan ylängön eteläosan alueella, eikä alueella kaavan mukaan ole merkittäviä kiviainesvarantoja.
 - Ritanummen harjalueen lukot reuna-alueineen on erikoinen nähtävyys. Se on Karkkilan alueella jääkauteen koskematon luonnonmuodostelma.
 - Harjun hävittäminen ja metsän hakkuu muuttaisivat kaunista maisemakuvaa ja luonnonolosuhteita.
- Ulkoilu ja virkistys
 - Harjuaalue antaa upeat mahdollisuudet liikuntaan, marjastukseen ja sienestykseen.
 - Harjuaalueen kiertävällä maastoautolla mentävällä tiellä on nautinto lenkkeillä ja hiihtää. Suunniteltu soranottoalue katkaisisi tämän ulkoilureitin.
 - Kulkuyhteys Hosioissuon maapalstoille pitää säilyttää.
- Pöly ja melu
 - Harjun hävittäminen ja metsän hakkuu muuttaisivat tuulen suuntia ja siten pöly ja melu kulkeutuisivat lähiasutukseen suunnitellulta ottoalueelta. Mitkään suojavallit eivät sitä estä.
 - Raskaan liikenteen aiheuttamat melu-, pöly- ja värinähaitat lisääntyisivät.
- Liikenne ja tie
 - Paikallistie 11223 on kapea, mutkainen ja heikkokuntoinen hiekkatie, jota lisääntyvä raskas liikenne kuormittaisi.
 - Lisääntyvän rekkaliikenteen aiheuttamat riskit (kohtaamiset maatalouskoneiden kanssa) vaativat tien levenyttämistä ja parantamista liikennettä vastaavaksi.
- Kiinteistö
 - Jos suunnitelman mukainen lupa myönnetään, kiinteistön ja tonttien arvo laskee.

AB-A ja MA (224-408-17-1); 4.4.2010, 4.9.2010 ja 13.9.2010 päivätty muistutukset: Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Asunto (vuokramökki) n. 500 m suunnitellusta ottoalueesta
 - Suunniteltu soranotto ja raskas liikenne haittaisivat vuokraustoimintaa.

- Mökin ja tontin arvo romahtaa, vuokratulo jää saamatta.
- Pohjavesi, kaivo, tekolampi ja lähteet
 - Muistuttajat ovat huolissaan suunnitellun soranoton vaikutuksista talousveden laatuun, happamuuteen ja riittävyteen.
 - Tekolammen vedenpinta pitää säilyä ennallaan ja laatu hyvänä.
 - Muistuttajat vaativat pohjavesialueen säilyttämistä ja suojelua.
 - Ottotoiminta vaarantaa muistuttajien tontilla ja sen lähimaastossa sijaitsevien lähteiden säilymisen luonnontilaisina.
- Pakokaasut, pöly ja tärinä
 - Pakokaasut ja pöly saastuttavat mökkiympäristön.
 - Raskaan liikenteen tärinä rikkoo rakennusten perustuksia.
- Ulkoilu, virkistys ja luonto
 - Runsaat ja monipuoliset sienet ja marjat häviävät alueelta.
 - Aukkaat käyttävät Ritanummen harjualueen vaihtelevan maaston polkuja virkistäytymiseen ja luonnossa liikkumiseen. Soranotto aiheuttaisi kulkukieltoja ja veisi moninaiset virkistyskäyttömahdollisuudet.
 - Muistuttajat vaativat puolueetonta luontoselvitystä ja että luonto jätetään koskemattomaksi.
- Jätteet
 - Alue on tuleva kaatopaikka.
- Liikenne
 - Muistuttajat ovat huolissaan vaarallisesta tieliittymästä Hajakantielle.

AB-A ja MA (224-408-17-3); 4.4.2010, 4.9.2010 ja 13.9.2010 päivätyt muistutukset:
Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Muistuttajien omistama kiinteistö sijaitsee n. 25 m etäisyydellä paikallistiestä ja n. 600 m suunnitellusta ottoalueesta (vaihe 3).
- Liikenne ja tie
 - Rekka-autoliikenne aiheuttaisi vaaratilanteita paikallistiellä.
 - Hajakan huonokuntoinen paikallistie ei kestä raskasta liikennettä, tärinä "nimismiehen kiharaa" pitkin rikkoo muistuttajien rakennusten perustuksia.
- Pohjavesi ja kaivo
 - Muistuttajat ovat huolissaan suunnitellun soranoton vaikutuksista talousveden laatuun, happamuuteen ja riittävyteen.
 - Polttoaineet ja muut kemikaalit ovat uhka pohjavedelle. Suunniteltu konehallin alue sijaitsee liian lähellä pohjaveden muodostumisaluetta.
- Ulkoilu, virkistys, luonto ja maisema
 - Runsaat ja monipuoliset sienet ja marjat häviävät alueelta.
 - Aukkaat käyttävät Ritanummen harjualueen vaihtelevan maaston polkuja virkistäytymiseen ja luonnossa liikkumiseen. Soranotto aiheuttaisi kulkukieltoja ja veisi moninaiset virkistyskäyttömahdollisuudet. Muistuttajat vaativat kulkuyhteyden säilymistä Hosioissuon palstalleen.
 - Uudenmaan maakuntakaavassa Ritanummen lukot reuna-alueineen on merkitty arvokkaaksi harjualueeksi. Muistuttajat vaativat, että ainutlaatuinen jääkaudinen ja koskematon luonnonmuodostelma tulee säilyttää kokonaisuudessaan koskemattomana tuleville sukupolville.

MS ym. (neljä allekirjoittajaa) (224-408-9-12); 29.3.2010 päivätty muistutus ja 15.9.2010 saapunut muistutus

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Muistuttajien omistama maatila sijaitsee 2 km päässä soranottoalueesta.
- Pohjavesi ja kaivo
 - Muistuttajat vaativat riittoisaa ja puhdasta vettä omasta kaivosta.
- Liikenne ja tie
 - Suunniteltu tie on turvallisuusriski rakennuksille.

- Raskas rekkaliikenne aiheuttaisi tärinää (rakennusten rikkoontuminen, perustusten siirtyminen, rakennusten vajoaminen ja vesisuonien kulkureittien muuttuminen), päälystämättömän tien pölyämistä ja melua.
- Rakennusten perustukset ja rakenteet on tutkittava ennen suunnitellun soranoton alkua.
- Liikenteen lisääntyminen aiheuttaisi vaaratilanteita.
- Maakuntakaavat takaavat Hajakalle koskemattomuuden.
- Ulkoilu, virkistys, luonto ja maisema
 - Muistuttajat ovat huolissaan jääkauden muokkaaman erikoisen koskemattoman Ritanummen kohtalosta.
 - Muistuttajat vaativat puolueetonta luontoselvitystä.

AB-A, AB-H, MS ym. (291 allekirjoittajaa); 6.4.2010 päivätty muistutus:

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Ulkoilu, virkistys, luonto ja maisema
 - Ritanummen suppa-alue on maakuntakaavassa merkitty arvokkaaksi harjualueeksi sekä ns. POSKI –projektissa Ritanummi on määritelty paikallisesti arvokkaaksi luonnon- ja maisemansuojelun kannalta. Ritanummen lukot reuna-alueineen on Karkkilan alueella ainutlaatuinen jääkautinen luonnonmuodostelma, joka säilytetään koskemattomana alueen nykyisille ja tuleville asukkaille ja eläimille.
 - Muistuttajat vaativat puolueetonta ja tarkkaa luontoselvitystä.
 - Suunnitellun soranoton vaikutuksia Ritanummen harjualueetta ympäröivien soiden vesitasapainoon tai maisemaan ei ole huomioitu.
 - Luonnontilaiseksi jäävä suojavyöhyke on määritelty liian kapeaksi Ritanummen lukkoihin nähden.
 - Suunniteltu ottotoiminta estää alueen monipuolisen ja ympäristövuotisen virkistyskäytön.
- Pohjavesi
 - Suunniteltu konehallin alue sijaitsee pohjavesialueella ja vaarallisen lähellä pohjaveden muodostumisaluetta.
- Pöly, melu ja tärinä
 - Mahdollisesta ottotoiminnasta aiheutuva pöly ja melu kulkeutuvat tuulten mukana ympäristöön ja asutukseen sekä tuovat haittavaikutuksia luonnonolosuhteisiin.
 - Rekkojen aiheuttama melu ja päästöt lisääntyisivät Hajakan paikallistiellä 11223 ja Pilpala-Siikalan seututiellä Valtatie 2:lle asti lähiympäristöineen.
 - Raskaasta liikenteestä aiheutuva tärinä rikkoo savimailla olevien rakennuksien perustuksia sekä siirtää rakennelmia että muuttaa vesisuonien kulkureittejä.
- Liikenne ja tie
 - Hajakan paikallistie 11223 on kapea, erittäin mutkainen ja huonokuntoinen hiekkatie, kevättalvella kelirikkoinen tie on nykyisinkin melkein kulkukelvoton. Tie ei kestäisi ”rekkarallia” ja olisi erittäin vaarallinen liikkua.
 - Teiden suolaus kuormittaisi entisestään luontoa.

AB-A, AB-H, MS ym. (13 allekirjoittajaa); 6.9.2010 ja 14.9.2010 päivätyt muistutukset;

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Ulkoilu, virkistys, luonto ja maisema
 - Ritanummen suppa-alue on maakuntakaavassa merkitty arvokkaaksi harjualueeksi sekä ns. POSKI –projektissa Ritanummi on määritelty paikallisesti arvokkaaksi luonnon- ja maisemansuojelun kannalta. Ritanummen lukot reuna-alueineen on Karkkilan alueella ainutlaatuinen jääkautinen luonnonmuodostelma, joka säilytetään koskemattomana alueen nykyisille ja tuleville asukkaille ja eläimille.

- Maa-ainesten ottaminen raiskaa harjuaalueen luonnontilan ja maiseman. Alueen luonteenomaiset geologiset, geomorfologiset ja maisemalliset piirteet tulee säilyttää.
- Muistuttajat vaativat puolueetonta ja tarkkaa luontoselvitystä.
- Suunnittelun soranoton vaikutuksia Ritanummen harjuaaluetta ympäröivien soiden (mm. Hosioissuo, Raukkoinen, Karpalosuo ja Kuivasuo) vesitasapainoon tai maisemaan ei ole huomioitu.
- Luonnontilaiseksi jäävä suoja-alue on määritelty liian kapeaksi Ritanummen lukkoihin nähden.
- Suunniteltu ottotoiminta estää alueen monipuolisen ja ympäristövuotisen virkistyskäytön.
- Pohjavesi
 - Suunniteltu konehallin alue sijaitsee pohjavesialueella ja vaarallisen lähellä pohjaveden muodostumisaluetta.
- Pöly, melu ja tärinä
 - Mahdollisesta ottotoiminnasta aiheutuva pöly ja melu kulkeutuvat tuulten mukana ympäristöön ja asutukseen sekä tuovat haittavaikutuksia luonnonolosuhteisiin.
 - Muistutuksessa viitataan murskaukseen sekä melua aiheuttaviin koneisiin ja laitteisiin ja vaaditaan tarkkaa melun määrittämistä.
 - Rekkajen aiheuttama melu ja päästöt lisääntyisivät Hajakan paikallistieellä 11223 ja Pilpala-Siikalan seututiellä Valtatie 2:lle asti lähiympäristöineen.
 - Raskaasta liikenteestä aiheutuva tärinä rikkoo savimailla olevien rakennuksien perustuksia sekä siirtää rakennelmia että muuttaa vesisuonien kulkureittejä.
- Liikenne ja tie
 - Hajakan paikallistie 11223 on kapea, erittäin mutkainen ja huonokuntoinen hiekkatie, kevättalvella kelirikkoinen tie on nykyisinkin melkein kulkukelvoton. Tie ei kestäisi ”rekkarallia” ja olisi erittäin vaarallinen liikkuu.
 - Teiden suolaus kuormittaisi entisestään luontoa.

Karkkilan Luonnonsuojeluyhdistys ry; 14.9.2010 päivätty muistutus;

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Maa-ainesten otto valtakunnallisesti arvokkaalla Ritanummen harjuaalueella on maakuntakaavan ja maa-aineslain vastainen.
- Soranotto toiminta vaarantaa Ritanummen pohjavesialueen.
- Luontoselvitys on vuodelta 2007. Selvityksen tekijä on soranoton toteuttavan Pöry Finland konsernin Pöry Environment Oy:stä. Uusi yksityiskohtainen luontoselvitys on tehtävä puolueettoman osapuolen toimesta.

Yhdistys on antanut myös lausunnon asiassa. Muistutuksen liitteenä on myös Suomen Luonnonsuojeluliitto ry:n vesiensuojelukoordinaattorin kirjoitus ”Pohjavesien uhkat ja suojele Uudellamaalla”.

Adressit internetissä: 6.4.2010 saapunut (127 allekirjoittajaa) ja 15.9.2010 saapunut (186 allekirjoittajaa) :

Lupaa ei tule myöntää mm. seuraavin perusteluin:

- Liikenne ja tie
 - Hajakan paikallistie on kapea, mutkainen ja huonokuntoinen hiekkatie. Nykyisillään liikennemäärillä tiellä on vaarallinen liikkuu.
- Ulkoilu, virkistys, luonto ja maisema
 - Maa-aineksen ottotoiminta estää alueen monipuolisen ja ympärivuotisen virkistyskäytön. Ritanummen harjuaalue antaa erinomaiset mahdollisuudet hiljaisessa ja koskemattomassa luonnossa liikkumiseen jokamiehenoikeudella.

- Ritanummen lukot reuna-alueineen on Karkkilan alueella ainutlaatuinen jääkauteinen luonnonmuodostelma, joka tulee säilyttää koskemattomana alueen nykyisille ja tuleville asukkaille sekä eläimille.

Lisäksi useassa muistutuksessa on maininta, ettei ottamista tule aloittaa ennen kuin lupaa koskeva päätös on lainvoimainen. Myös sähkön riittävydestä ollaan huolissaan monessa muistutuksessa.

Lausunnot

Hakemuksen johdosta pyydettiin lausunnot Uudenmaan ELY-keskukselta (Ympäristö ja luonnonvarat sekä Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueet), Uudenmaan liitolta, Karkkilan Luonnonsuojeluyhdistys ry:ltä, APLA ry:ltä ja Karkkilan kaupungin vesihuoltolaitokselta. APLA ry:tä lukuun ottamatta kaikki pyydetty lausunnot on saatu.

Uudenmaan liitto ei puolla maa-ainesten ottoluvan myöntämistä 5.10.2010 päivätyssä lausunnossaan (Dnro 80/05/03/04/2010). Uudenmaan liitto katsoo, että esitetty ottotoiminta on laajuudeltaan ja sijainniltaan voimassa olevan maakuntakaavan vastainen ja vaarantaa maakuntakaavan toteutumisen. Esitetyn kaltainen toiminta vaarantaa maakuntakaavan toteutumisen, koska alueen maankäyttöä ei voida suunnitella esitetyn ottosuunnitelman kautta siten, että maakuntakaavan suunnittelumääräys voitaisiin riittävästi toteuttaa.

Uudenmaan liitto viittaa aiemmasta hakemuksesta antamaansa lausuntoon ja lausuntoa täydentävään vastineeseen ja toteaa, ettei 11.6.2009 päivätyssä ottosuunnitelmassa esitetyn ottoalueen sijainti ole muuttunut suhteessa voimassa olevaan Uudenmaan maakuntakaavaan. "Ottoalue sijaitsee Ritanummen harjualueella, joka on maakuntakaavassa osoitettu arvokkaaksi harjualueeksi tai muuksi geologiseksi muodostumaksi. Sellaisiksi osoitetaan maakuntakaavassa ne geologiset muodostumat, joilla on vähintään maakunnallisesti merkittäviä maisemallisia, geologisia, geomorfologisia ja/tai luonnontieteellisiä arvoja. Suunnittelumääräyksen mukaan alueidenkäyttö on suunniteltava niin, ettei aiheuteta maa-aineslaissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai laajalle ulottuvia vahingollisia ominaisuuksia luontosuhteissa.

Ritanummi on säilynyt maisemallisena ja geomorfologisena kokonaisuutena hyvin. Suunnitellulla ottamisalueella ei ole kuten ottosuunnitelmassa todetaan tällä hetkellä maaleikkauksia eikä maa-ainestenottoalueita. Suunnitellun ottamisalueen pinta-ala 10,6 hehtaaria on laaja, otettava ainesmäärä 900 000 m³ on huomattavan suuri ja ottamisalueen sijainti on maisemakuvassa merkittävä.

Ottamissuunnitelmassa on käsitelty ottotoiminnan maisemavaikutuksia. Suunnitelmassa todetaan, ettei ottotoiminnalla tule jälkihoidon jälkeen olemaan vaikutusta maisemakuvaan tai kaukomaisemaan. Kuitenkin toisaalta todetaan, että ottotoiminta tulee muuttamaan lähialueen maisemaa. Esitetyn maiseman muuttumisen ja toisaalta vaikutusten puuttumisen välillä on ristiriita. Maisemavaikutusten vähäisyyttä perustellaan suunnitelman kartalla 5, jossa on analysoitu maanpinnanmuotojen perusteella, miten ottoalueen tuleva tilanne näkyy eri puolille muodostumaa. Kartta sinänsä on havainnollinen, mutta sen avulla ei voi arvioida näkymiä ennen ottotoimintaa ja sitä aiheutuuko turmeltumista. Käytettävissä tulisi olla myös kartta, jossa esitetään näkymät ottoalueelle nykytilanteessa lähtökohtana harjualueen nykyinen maapinnan taso ja olemassa oleva puusto.

Ympäristöselvityksessä tai muissa suunnitelma-asiakirjoissa ei ole arvioitu riittävästi alueen geomorfologisia arvoja. Geomorfologiset ominaisuudet liittyvät keskeisesti maa-aineslain 3 §:ssä tarkoitettuihin luonnon merkittäviin kauneusarvoihin tai erikoisiin luonnonesiintymiin. Ottotoiminnan suhdetta niihin tulisi tarkastella laajemmin, vaikka suppa-alue onkin rajattu ottotoiminnan ulkopuolelle.”

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat) toteaa 13.10.2011 päivätyssä lausunnossaan (UUDELY/480/07.01/2010), että koska hanke sen käsityksen mukaan aiheuttaa maa-aineslain 3 §:ssä tarkoitettuja vaikutuksia, edellytykset luvan myöntämiselle eivät ole olemassa. ELY-keskus perustelee käsitystään seuraavasti:

”Aiempi lupakäsittely

Karkkilan kaupungin ympäristölautakunta on 20.8.2008 § 70 antanut kielteisen päätöksen maa-aineslupahakemuksesta nyt hakemuksen kohteena olevalle alueelle. Hakemuksen mukaan oli tarkoitus ottaa maa-aineksia yhteensä noin 1,18 milj. m³ ktr noin 10,8 ha:n suuruiselta alueelta ottotasoon +116,0 m. Päätöksestä ei valitettu joten se on lainvoimainen.

Päätöksen perusteluissa todetaan, että Ritanummen harjuaalue on maisemallisesti ja geologisesti arvokas ja merkittävä kokonaisuus, edustaa maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kaunista maisemakuvaa, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä, ja että suunnitelman mukainen sekä pinta-alallisesti että kuutiomäärältään laaja, Ritanummen harjuaalueen laelle asti ulottuva, suppa-kuoppien viereen sijoittuva maa-ainesten otto aiheuttaa maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen ja erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista sekä huomattavia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Suunnitelmassa esitetyistä maisemointi- ja jälkihoitotoimenpiteistä huolimatta vahingolliset vaikutukset maisemakuvaan jäisivät merkittäviksi. Siten haetulle ottamiselle muodostuu maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu este.

Lisäksi asiaa harkitessaan lupaviranomainen on ottanut huomioon MRL:n 32 §:n 2 momentin, jonka mukaan viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteutumista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteutumista.

Ottamissuunnitelman mukaan toteutettuna maa-ainesten otto ei täytä maa-aineslain 6 ja 3 §:ssä mainittuja luvan myöntämisen edellytyksiä. Suunnitellun ottotoiminnan sijoituspaikka ja oton laajuus huomioiden ei annettavilla lupamääräyksillä olisi ollut vaikutusta luvan myöntämisen edellytyksiin.

Uudenmaan ympäristökeskus (nyk. Uudenmaan ELY-keskus) on antanut lausuntonsa em. hakemuksesta 26.3.2008 Dnro UUS-2007-L-853-23. Uudenmaan ELY-keskus viittaa em. lausuntoonsa ja lupaviranomaisen samalle alueelle antamaan kielteiseen päätökseen ja esittää lisäksi seuraavan:

Kaavatilanne

Voimassa olevassa Uudenmaan maakuntakaavassa kyseinen ottamisalue sijaitsee alueella, joka on merkitty vinoviivarasterilla (arvokas harjuaalue tai muu geologinen muodostuma). Maakuntakaavaan on osoitettu kyseisellä rasterimerkinnällä ne geologiset muodostumat, joilla on vähintään maakunnallisesti merkittäviä maisemallisia, geologisia, geomorfologisia ja/tai luonnontieteellisiä arvoja. Kyseinen

merkintä perustuu Valtakunnallisen harjututkimusohjelman 1985, jonka mukaan Ritanummen harjualue edustaa kaunista maisemakuvaa ja luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja sillä on erikoisia luonnonesiintymiä, jonka MaL-luokka on 2-3, (valtakunnallisesti - maakunnallisesti arvokas).

Maakuntakaavan suunnittelumääräysten mukaan on alueidenkäyttö suunniteltava niin, ettei aiheuteta maa-aineslaissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai laajalle ulottuvia vahingollisia ominaisuuksia luontosuhteissa.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 32 §:n mukaan viranomaisen on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään sen toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteutumista.

Alueella ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa eikä myöskään voimassa olevaa asemakaavaa.

ELY-keskuksen käsityksen mukaan nyt suunniteltu maa-ainesten ottohanke vaikeuttaa maakuntakaavan toteutumista.

MAL 3 §:n 1 momentin 1-3 kohdassa tarkoitettut vaikutukset

Nyt esitetty ottamissuunnitelma poikkeaa aiemmin käsitelystä sen verran, että ottamisalueen pinta-alaa on pienennetty 0,2 ha:lla, eli 10,8 ha:sta 10,6 ha:iin. Otettava maa-ainesmäärä on pienennetty 1 180 000 m³tr:stä 900 000 m³tr:ään, eli pienennetty 280 000 m³tr:llä.

Varsinainen suppa-alue oli jo aiemmassa suunnitelmassa rajattu ottamistoiminnan ulkopuolelle. Nyt esitetyssä suunnitelmassa on ottamisalueen ja suppa-alueen väliin jäävää aluetta on osittain levennetty ja osittain kavennettu. Levennys on esitetty pohjoisempana olevien suppakuoppien kohdalla ja kavennus vastaavasti etelämpänä sijaitsevien suppakuoppien kohdalla.

Valtakunnallisen harjututkimusohjelman 1985 Ritanummen yksityiskohtaisen kuvausaineiston mukaan alueen kokonaisuuteen kuuluu mm. harjukuoppajonon (supat), joka yltää etelästä pohjoiseen muodostaen tärkeän kokonaisuuden, jonka perusteella alue kokonaisuutena on arvotettu ja myös otettu maakuntakaavaan vähintäänkin maakunnallisesti arvokkaana alueena kokonaisuutena. Kokonaisuuteen kuuluu lisäksi tasalakisen harjudeltan, harjukuoppajonosta erottaman selänteen, proksimaaliharjujen rinnakkaiset harjanteet ja kaksi proksimaalikumpua, sulamisvesiuomia sekä muinaisrantoja. Yksityiskohtaisen kuvausaineiston mukaan mikään osa-alue Ritanummen aluekokonaisuudesta ei ole erikseen arvotettu vähemmän merkittäväksi, vaan kaikki osa-alueet muodostavat merkittävän kokonaisuuden.

Koska alue on säilynyt miltei kokonaan, lukuun ottamatta joitakin alueen eteläosassa olevia kotitarvekuoppia, ottotoiminnan ulkopuolelle ELY-keskus katsoo, että nyt esitetty ottamistoiminta aiheuttaa maa-aineslain 3 §:n 1-3 kohdissa mainittuja vaikutuksia eikä luvan myöntämiselle ole edellytyksiä. Ottamissuunnitelmassa ei ole esitetty mitään sellaista, että edes lupamääräyksillä voisi vaikuttaa luvan myöntämisedellytyksiin.

MAL 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettut vaikutukset

Nyt esitetyn ottamissuunnitelman hydrologisia olosuhteita kuvaavan osion mukaan ottamisalue sijaitsee Ritanummen vedenhankintaan soveltuvan pohjavesialueen

deltaosalla. Deltamuodostuma on pääosin vettä hyvin johtavaa hiekkaa ja soraa. Kalliopinta kohoaa muodostumassa osin pohjaveden yläpuolelle. Muodostuman pohjoisosassa pohjaveden pinnan katsotaan olevan tasolla +111...+112 m ja keskiosissa +113...+115 m. Ottamissuunnitelmassa arvellaan alueen pohjaveden purkautuvan säteittäisesti moneen suuntaan, mm. pohjoiseen Hosionsuon suuntaan ja idässä Raukkoin-suolle. Edelleen katsotaan, että lähinnä kalliopinnan topografian perusteella alueella ei näyttäisi olevan yhtenäistä yhdyskuntien vesihuollon kannalta hyödyntämiskelpoista pohjavesiallasta.

Hakemuksen kohteena oleva alue sijaitsee Ritanummen II-luokan pohjavesialueella nro 0122411. Pohjavesialueen luokkaa on **korotettu III:sta II:seen** vuonna 2005. Tässä yhteydessä alueen on arvioitu soveltuvan yhdyskuntien vedenhankintakäyttöön. Lisäksi alueella on merkitystä lähialueella sijaitsevien kiinteistöjen vedenhankinnan kannalta.

ELY-keskus katsoo, että nimenomaan Hosionsuon Hallaojan suunta ja muodostuman tasalakinen deltan osa, jonka suunniteltu ottamishanke peittäisi allensa pääosin, on laajamittaisempaan vedenhankintaan kaikkein kiinnostavinta osa-alueita. Täällä Ritanummen pohjavesialue rajautuu Mustalammin pohjavesialueeseen, jonka antoisuudeksi on arvioitu 2 100 m³/d. Tämän suunnan vedenhankinnallista merkitystä lisää se, että samaan muodostumakokonaisuuteen kuuluu Ritanummen ja Mustalammin lisäksi myös Ruokojärven, Ison Paastonjärven, Vuotinaisen ja Rautamäen pohjavesialueet, joten suhteellisen vähäisin vedensiirtojärjestelyin tästä suunnasta olisi vajaa 10 kilometrin päässä Karkkilasta saatavilla ainakin sama määrä pohjavettä mitä nyt tuotetaan Toivikkeen ja Haaviston vedenottamoilla huomattavasti riskialttiimmissa ympäristöissä. Kaikkien edellä lueteltujen alueiden kemiallinen (EU) ja määrällinen (EU) tila on arvioitu hyväksi.

Tiedossa ei ole, että tämän suunnan pohjavesialueiden käyttöönottoa oltaisiin Karkkilassa suunnittelemassa. Mahdollinen käyttöönotto ei kuitenkaan ole ainoa tekijä, joka huomioidaan arvioitaessa maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 4) kohdassa mainitun vesilain mukaisen luvan tarvetta maa-ainesten ottamiselle. ELY-keskus katsoo, että laaja-alainen ottamistoiminta voi rajata vedenhankintamahdollisuuksia hyödyntää Ritanummen ehkä helpoimmin käyttöön otettavassa kohteessa Hosionsuon suunnassa, missä ottamisalue kattaa lähes koko tämän suunnan muodostumisalueesta deltassa, jos hakemuksessa esitetyt arviot ovat oikeita. ELY-keskus katsoo, että näissä olosuhteissa suunniteltu olosuhteisiin ja pohjaveteen nähden varsin mittava hanke, joka voi vaikuttaa pohjaveden määrän ja laadun säilyvyyteen yhdyskuntien vedenhankintaan soveltuvalla alueella ja jossakin määrin myös vastaavanlaisen läheisyydessä sijaitsevan alueen hyödyntämismahdollisuuksiin, maa-aineslain 3 §:ssä mainitun vesilain mukaisen luvan puuttuminen toimii maa-aineslain mukaisen luvan myöntämisen esteenä. Kaivoselvitysten mukaan Ritanummen alueen pohjavedellä on myös merkitystä yksittäisten kiinteistöjen vedenhankinnalle."

Uudenmaan ELY-keskus (Liikenne ja infrastruktuuri) on antanut 19.4.2010 päivätyn lausunnon (615/2010/UUD/2 LJ-79) ja 20.12.2010 päivätyn lausunnon täydennyksen (615/2010/UUD/3). Lausunnon täydennyksen mukaan ELY-keskus on käynyt keskusteluja Yhteismetsän edustajien kanssa. ELY-keskus toteaa mm. seuraavaa. Hanke on ollut samankaltaisena vireillä aiemminkin vuonna 2008, jolloin silloinen Uudenmaan tiepiiri kiinnitti lausunnossaan huomiota Hajakantien kantavuuteen ja Siikalantiellä sijaitsevan Tuorilan sillan kestävyys. Vuoden 2008 jälkeen Tuorilan silta on kunnostettu, joten sen pitäisi nyt kestää myös hankkeeseen liittyvät sorakuljetukset. Sen sijaan aiemmista suunnitelmista huolimatta Hajakantietä ei ole parannettu muutoin kuin kestopäällysteiden osalta. Hajakantien kantavuus on erittäin

heikko runsaan 1000 metrin matkalla Siikalantien liittymästä pohjoiseen ja uudelleen tien loppuosalla noin 2500 metrin etäisyydeltä Siikalantien liittymästä pohjoiseen. Tie ei kestä kunnostamatta suunniteltuja maa-aineskuljetuksia.

Kahden kuorma-auton kohtaaminen tiellä olisi periaatteessa mahdollista erityistä varovaisuutta noudattaen. Tien reunan kestävyys ei kuitenkaan pysty talviaikaan arvioimaan. Näin ollen jää myöhemmin arvioitavaksi, onko tielle rakennettava levikkeitä ajoneuvojen kohtaamista varten.

Tiellä on kantavuudeltaan heikkoja kohtia, ja on riskinä, että erityisesti kevään kelirikkoaikana tielle joudutaan asettamaan painorajoitus, joka estää kuorma-autolla liikennöinnin. Luvanhakija tiedostaa tämän. Tien peruskunnosta vastaa ELY-keskus, mutta luvanhakija on valmis kunnostamaan tienpitäjän ohjeiden mukaisesti tienkohtia, jotka mahdollisesti pettävät tien lisääntyvän käytön seurauksena. Näin ollen tienpitäjä ei pidä tien rakenteellista kuntoa esteenä maa-ainesten kuljettamiselle.

Karkkilan Luonnonsuojeluyhdistys ry. katsoo 1.4.2010 päivätyssä lausunnossaan, että lupahakemus on hylättävä maakuntakaavan ja maa-aineslain vastaisuuden perusteella mm. seuraavista syistä:

Ritanummen suppa-alue ja maakuntakaava

Ritanummi on ympäristöministeriön 6.11.2006 vahvistaman maakuntakaavan mukaan merkitty valtakunnallisesti arvokkaaksi harjualueeksi. Maakuntakaavan määräykset edellyttävät, että alueiden käyttö on suunniteltava niin, ettei aiheuteta maa-aineslaissa (3 §) tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Pohjavesien suojelu

POSKI-projektissa Ritanummi on määritelty luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaaksi harjualueeksi. Vuonna 2005 Ritanummen alue korotettiin III-luokan pohjavesialueesta II-luokan pohjavesialueeksi. Alue arvioitiin soveltuvaksi yhdyskuntien vedenhankintakäyttöön.

Sorankuljetukseen liittyvät haitat

Liikenne Hajakan paikallistiellä 11223 lisääntyy huomattavasti. Tie on kapea ja erittäin mutkainen sekä huonokuntoinen, kevättalvella kelirikon vuoksi melkein kulkukelvoton. Tie ei tule kestäämään lisääntyneitä liikennemääriä. Lisäksi liikenteen melu- ja pölyhaitat haittaavat niin ihmisiä kuin luontoa.

Karkkilan kaupungin vesihuoltolaitos

Vesihuoltolaitos pyytää 22.2.2012 päivätyssä lausunnossaan huomioimaan alueen maa-ainesten ottotoiminnassa ko. pohjavesialuetta niin, että alueen potentiaalisia pohjavesivarantoja ei pilata.

Hakijan vastineet:

18.6.2010, 15.12.2011 ja 17.4.2012 päivätyissä vastineissa hakija toteaa mm. seuraavaa.

Vaikutukset virkistys- ja maisema-arvoihin (MAL 3 § 1momentin kohdat 1-3)

- Alue on maakuntakaavassa merkitty arvokkaaksi harjuaalueeksi ja luokiteltu Uudenmaan ympäristökeskuksen julkaisemassa POSKI-raportissa osittain maa-ainesten ottoon soveltuvaksi alueeksi.
- Alue ei lukeudu harjujen suojeluohjelmaan. Valtakunnallisessa harjututkimuksessa alue luokiteltiin alimpaan luokkaan (IV, paikallisesti arvokas harjuaalue).
- Kaavamääräyksenä arvokkailla harjuaalueilla maankäyttö on suunniteltava niin, ettei aiheuteta maa-aineslaissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai laajalle ulottuvia vahingollisia ominaisuuksia luontosuhteissa. Ottoalueen sijainnilla on juuri pystytty toteuttamaan kaavan määräys.
- Geologisesti, geomorfologisesti ja maisemallisesti merkittävintä ja monipuolisinta osaa Ritanummesta edustaa muodostuman itäiseen osaan sijoittuva Ritanummenlukkojen jyrkkäreunaisten harjusoppien muodostama kokonaisuus.
- Ottotoiminta ei ulotu arvokkaiden suppamuodostumien alueelle. Suunnitelmassa on esitetty ottoalueen ja soppien väliin jäävä suojavyöhyke, joka estää suppa-alueelta näköyhteyden ottoalueelle. Ottotoiminta on suunniteltu nimenomaan maakuntakaavan edellä esitetyn suojelumääräyksen ja maa-aineslain mukaan siten, ettei kaunis maisemakuva turmellu, luonnon merkittävät kauneusarvot tai erikoiset luonnonesiintymät tuhoudu ja ettei laajalle ulottuvia vahingollisia ominaisuuksia luonnonolosuhteissa synny. Erityisesti juuri tällä säilytettävällä suppa-alueella on runsaasti virkistyskäyttöön soveltuvia polkuja.
- Ottotoiminnalla ei ole vaikutusta kaukomaisemaan eikä suunniteltu ottoalue juuri erotu maisemassa kauempaa katsottuna. Ottotoiminta on suunniteltu niin, ettei Hajakantielta ole suoraa näkö- tai maisemayhteyttä ottoalueelle. Ottoalueen sijoittamisella muodostuman luoteisosaan on vältetty suorat näkymäyhteydet sekä asutukseen että maantielle. Maastokäynnillä on todettu, ettei suunniteltu ottoalue juuri erotu maisemassa kauempaa katsottuna. Ottoalue saattaa osittain näkyä yhden kiinteistön kaukomaisemassa. Ko. kiinteistö sijaitsee noin 700 m päässä ottoalueesta pohjoiseen.
- Uudenmaan liitto on lausunnossaan tahallisesti sotkenut käsitteitä. Suunnitelman mukainen otto ei tule muuttamaan maisemakuvaa. *Maisemakuvalla* tarkoitetaan laajempaa lähimaastosta tarkasteltua näkymää ottoalueen suuntaan – se ei muutu – kuten suunnitelmassa on osoitettu. Luonnollisesti maa-aineksia otettaessa *maisema* ottoalueen osalta muuttuu, kuten suunnitelmassa on esitetty. Sillä ei kuitenkaan ole mitään tekemistä maa-aineslain tarkoittaman maisemakuvan muuttumisen tai turmeltumisen kanssa.
- Ritanummen alue on luokiteltu Uudenmaan ympäristökeskuksen (nyk. Uudenmaan ELY-keskuksen) julkaisemassa POSKI-projektissa osittain maa-ainestenottoon soveltuvaksi alueeksi. Nyt antamassaan lausunnossa ELY-keskus kuitenkin toteaa, että valtakunnallisen harjututkimuksen mukaan koko Ritanummen alue on kokonaisuus, josta mikään osa ei ole erikseen vähemmän merkittävä. Tämä on ristiriidassa POSKI-luokituksen kanssa.

Vaikutukset pohjaveden määrään ja laatuun (MAL 3 § 1 momentin kohta 4)

- Pohjaveden virtauskuvan, maaperän rakenteen ja kalliopinnan tarkemmaksi selvittämiseksi GTK on tehnyt alueella täydentäviä tutkimuksia. Työstä ei ole tehty erillistä raporttia, mutta GTK on luovuttanut tulokset hakijan käyttöön. Tulosten perusteella muodostuman alueella kallio nousee useissa kohdin pohjaveden pinnan yläpuolelle ja jakaa alueen useisiin pohjavesialtaisiin. Kuudesta kairauksesta vain yhdessä on kohtuullinen pohjavesikerrospaksuus (noin 10 m), muut pisteet ovat joko täysin kuivia tai niissä on alle 2 m paksuinen pohjavesikerros. Alue ei tehtyjen tutkimusten perusteella teknistaloudellisista syistä sovellu laajamittaiseen yhdyskuntien vedenhankintaan.
- ELY-keskuksen kannanotto, että hanke vaikuttaisi yhdyskuntien vedenhankintaan soveltuvan alueen ja jossain määrin myös vastaavanlaisen läheisyydessä

sijaitsevan alueen hyödyntämismahdollisuuksiin, ei pidä paikkaansa. Olemassa olevan tutkimustiedon perusteella Ritanummen alue ei teknistaloudellisin perustein sovellu yhdyskuntien vedenhankintaan. Siihen, että hanke vaikuttaisi jopa läheisyydessä sijaitsevan pohjavesialueen hyödyntämismahdollisuuksiin, ei ole minkäänlaisia perusteita. Suunniteltu ottotoiminta ei estä Ritanummen alueen käyttöä yhdyskunnan tulevaisuuden vedenhankintaan, jos alue siihen ylipäättään soveltuisi. Vaatimus vesilain mukaisesta luvasta on perusteeton.

- ELY-keskuksen lausunnossa annetaan ymmärtää, että Ritanummen alueen maa-ainesten otolla olisi jotain tekemistä jopa lähes 6 km päässä sijaitsevan Ruokjärven pohjavesialueen kanssa. Ritanummen pohjavesialueen ja alueen pohjoispuolella sijaitsevan Mustasuon pohjavesialueen välillä on virtausyhteyden estävä kallio. Lisäksi Ritanummen ja Mustasuon pohjavesialueet purkavat molemmat vesiä Hosiosuohon eli Mustasuon alueella virtausyhteys ei ole kohti lausunnossa mainittua muodostumakokonaisuutta vaan se on kohti Ritanummen pohjavesialuetta sekä kohti Nuijajokea.
- Pintamaiden poisto ja soranotto lisäävät usein jonkin verran paikallisesti pohjavedenpinnan vuotuisia vaihteluja. Muodostuvan pohjaveden määrä maa-ainesten oton aikana hieman lisääntyy. Suunniteltu ottoalue käsittää noin 10 % osuuden pohjaveden varsinaisen muodostumisalueen pinta-alasta, joten vaikutus on paikallinen ja tuskin havaittava. Muutokset näkyvät vain soranottoalueella ja sen välittömässä läheisyydessä, eivätkä ne ole laaja-alaisia, kuten ELY-keskuksen lausunnossa väitetään.
- Pohjaveden laatu turvataan jättämällä ottoalueelle 5 metrin paksuinen suojakerros. Muut pohjaveden laadun turvaamiseksi tehtävät toimenpiteet on esitetty lupahakemuksessa. Ennen toiminnan aloittamista lähialueen kaivoista tullaan ottamaan vesinäytteet.

Lähteisiin ja soihin aiheutuvat vaikutukset

Maa-ainestenotolla ei ole vaikutusta Ritanummen alueen soihin ja lähteisiin. Maa-ainesten otto ei vähennä pohjaveden määrää alueella. Lisäksi alueen suot ovat ojitettuja ja mm. Karpalosuo on osittain kuivattu pelloksi.

Mahdolliset melu- ja pölyhaitat

Ottamistoiminta ja kiviainesten jalostus tehdään kuopassa, johon ei ympäristöstä ole näköyhteyttä. Luontaiset maavallit sekä puusto ja kasvillisuus estävät melun ja pölyn leviämistä ympäristöön. Pölyn ja melun leviämistä estävät tai leviämistä ehkäisevät toimet on esitetty tarkemmin lupahakemuksessa.

Liikenneturvallisuus ja Hajakantien kestävyys

Maa-ainesta tullaan kuljettamaan alueelta pääsääntöisesti sulan maan aikaan. Kelirikkoaikaan, jolloin tie on märkä ja pehmeä, noudatetaan tiellä mahdollisesti olevia painorajoituksia. Ottosuunnitelmassa on arvioitu kuljetusmäärän olevan noin 13 - 32 autoa vuorokaudessa. Määrät eivät ole tasaisia, vaan vaihtelevat vuodenajan ja kysynnän mukaan. Todennäköisesti päivittäiset kuljetusmäärät ovat lähempänä 10 autoa. Kuljetuksissa tullaan noudattamaan varovaisuutta ja huomioidaan tien muut käyttäjät. Uudenmaan ELY-keskuksen mukaan (lausunto ja täydennys) tienpitäjä ei pidä tien rakenteellista kuntoa esteenä maa-ainesten kuljettamiselle.

Vastaukset muistutuksiin

A ja MH sekä MH

Ottosuunnitelmaan virheellisesti muistutuksen antajien maille merkitty konehalli siirretään hakijan omistamalle kiinteistölle Hajakantien varteen.

AH, AR ja AR sekä A-MF ja AF

Kyseistä siltaa käyttävät useat muutkin raskaan liikenteen kulkuneuvot mm. Siikalan ja Tuorilan puunkuljetuksiin. Kuljetuksissa tullaan noudattamaan sillalla olevaa tai sinne mahdollisesti tulevaa painorajoitusta. Uudenmaan ELY-keskus on lisäksi 19.4.2010 antamassaan lausunnossa todennut, että silta on kunnostettu vuoden 2008 jälkeen, joten sen pitäisi nyt kestää hankkeeseen liittyvät sorakuljetukset.

JM

Kiinteistöllä tullaan tekemään kaivokartoitus ja kuten muistakin alueen kaivoista kiinteistön kaivosta mitataan vesipinta ja otetaan vesinäyte ennen ottotoiminnan aloittamista.

MS

Muistutus on sisällöltään useilta kohdiltaan ristiriitainen mm. liitteenä olleiden Karkkilan kaupungin maa-aineslupien yleisten määräysten sekä ympäristöhallinnon ohjeiden kanssa. Hakija ei katso tarpeelliseksi laajentaa ottoaluetta eikä jyrkentää luiskakaltevuuutta. Ottosuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet vastaavat Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2009.

S ja JT

Kyseessä on maa-aineslupan mukainen lupaharkinta, joten lupaharkinnassa ei tule soveltaa ympäristönsuojelulakia tai -asetusta. Vesilain mukaisesta luvasta hakija on lausunut aiemmin tässä vastineessa.

Karkkilan kaupungin vesihuoltolaitos

Hakijalla ei ole huomauttamista vesihuoltolaitoksen lausunnon johdosta.

ELY-keskuksen vastine ja hakijan vastine tähän

ELY-keskuksen 16.8.2012 päivätty vastine.

ELY-keskus viittaa 13.10.2011 antamaansa lausuntoon (UUELY/480/07.01/2010) ja katsoo, ettei hakija ole 15.12.2011 esittämässään vastineessaan tuonut esiin mitään sellaista uutta tietoa, joka muuttaisi ELY-keskuksen käsitystä asiassa. ELY-keskus katsoo edelleen, että hakemuksen mukainen suunniteltu maa-ainesten ottotoiminta on maa-aineslain 3 §:n vastainen ja näin ollen luvan myöntämisedellytykset eivät täyty.

Hakemuksen tarkoittama alue sijaitsee Valtakunnallisen harjututkimus-ohjelman 1985 arvokkaalla Ritanummen harjualueella. Alue edustaa kaunista maisemakuvaa ja luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja sillä on erikoisia luonnonesiintymiä. Alueen MaL-luokka on 2-3 (valtakunnallisesti-maakunnallisesti arvokas). Kyseinen arvokas alue on rajattu nk. kokonaisuudeksi, eli kokonaisuuteen on otettu mukaan kaikki ne osa-alueet, jolla on em. arvoja. Se, että jotkut rajauksen sisällä olevat osa-alueet eivät ole erikseen mainittu, ei tarkoita sitä, ettei niillä olisi geologisia, geomorfologisia taikka maisemallisia kauneusarvoja. Kuvauksissa esitetään yleensä ne tärkeimmät osat taikka osa-alueet. Rajausta on kuitenkin tehty siten, että kaikki arvokkaat osat ja osa-alueet on sisällytetty rajaukseen ja vain säilyttämällä alue kokonaisuutena säilyvät myös tärkeimpien osa-alueiden arvot.

Vastineessaan ja täydennyksessään hakija esittää, että ottotoimintaa ei uloteta itäisen osaan sijoittuvan Ritanummenlukkujen jyrkkäreunaisten harjasuppien muodostuman kokonaisuuden alueelle. Lisäksi esitetään, että ottoalueen ja suppa-alueen väliin jätetään noin 20 metrin levyinen suojavyöhyke, jolta ei poisteta puustoa.

Vastineessa ja täydennyksessä ei kuitenkaan ole selvitetty toiminnan vaikutuksia varsinaisella ottamisalueella eikä sen geomorfologisia arvoja, vaan on ainoastaan esitetty, että ottaminen rajataan suppa-alueen ulkopuolelle.

Hakija esittää myös, että kaunis maisemakuva ei turmellu. Vastineessa viitataan, ettei Hajakantieltä ole suoraa näköyhteyttä tai maisemayhteyttä alueelle. Selvityksestä ilmenee kuitenkin, että tällaisia yhteyksiä on alueen luoteis- ja pohjoispuolella sijaitsevista asuinympäristöistä. Selvityksessä puhutaan ainoastaan kaukomaisemakuvasta. Selvityksessä ei ole käsitelty alueen sisäistä kauneutta ja maisemakuvaa eikä lähimaisemakuvaa. Selvityksessä viitataan myös pelkästään kasvillisuuteen ja puustoon. Selvityksessä ei ole otettu kantaa alueen geologisiin ja geomorfologisiin arvoihin.

Hakija esittää myös, että maa-ainesten ottosuunnitelma on laadittu nimenomaan siten, kun maakuntakaavan suojelumääräykset edellyttävät. Uudenmaan liitto katsoo kuitenkin antamassaan lausunnossaan, että esitetty ottamistoiminta on laajuudeltaan ja sijainniltaan voimassa olevan maakuntakaavan vastainen ja vaarantaa maakuntakaavan toteutumisen, koska alueen maankäyttöä ei voida suunnitella esitetyn ottosuunnitelman kautta siten, että maakuntakaavan suunnittelumääräys voitaisiin riittävästi toteuttaa. Tämän vuoksi liitto ei puolla maa-ainesten ottoluvan myöntämistä.

Alue on voimassa olevassa maakuntakaavassa rajattu arvokkaaksi harjualueeksi tai muuksi geologiseksi **muodostumakokonaisuudeksi** juuri sen vuoksi, että sillä on todettu olevan vähintään maakunnallisesti merkittäviä maisemallisia, geologisia, geomorfologisia ja/tai luonnontieteellisiä arvoja. Kyseinen Ritanummen alue on lisäksi säilynyt maisemallisena ja geomorfologisena kokonaisuutena hyvin.

Hakija esittää myös, että ELY-keskuksen lausunnossa mainitut seikat ovat ristiriidassa POSKI-raportin luokituksen kanssa. Hakija katsoo, että tämä on sekä huolestuttavaa että selvästi tarkoitushakuista.

POSKI-raportti on lähinnä yleispiirteinen inventointiaineisto, joka on tarkoitettu ensisijaisesti palvelevan maankäytön suunnittelua. Kuitenkin jokainen yksittäinen hanke tarkastellaan erikseen ja yksityiskohtaisesti erillisessä maa-aineslain mukaisessa menettelyssä. Inventointiaineistossa ei ole voitu ottaa kantaa nyt kyseessä olevaan ottamissuunnitelmaan, koska sellaista ottamissuunnitelmaa ei POSKI-projektissa ole ollut eikä se myöskään ole ollut inventoinnin tarkoitus. Se, että jokin alue on luokiteltu osittain maa-ainesten ottoon soveltuvaksi alueeksi saattaa esim. tarkoittaa sitä, että alueella on jo ennestään avattuja maa-ainesten ottoalueita, alueella sijaitsee sellaisia ottoalueita, joita käytetään kotitarveottoon taikka sillä saatetaan tarkoittaa joitakin pienehköä reuna-alueita tms. POSKI-raportti ei ole mikään yleinen lausunto taikka sellainen asiakirja, jolla olisi oikeudellista arvoa ja jonka perusteella lupa maa-ainesten ottoon voitaisiin automaattisesti myöntää. ELY-keskus katsoo, että hakijan esittämä väite on aiheeton.

Hakija esittää lisäksi, että Ritanummen alue ei teknis-taloudellisin perustein sovellu yhdyskuntien vedenhankintaan. ELY-keskus muistuttaa vielä, että ko. pohjavesialueen (Ritanummi nro 0122411) arvoluokka on vuonna **2005 korotettu III:sta II:seen**. Tässä yhteydessä viranomainen on arvioinut tutkimusten perusteella alueen soveltuvan yhdyskuntien vedenhankintaan. Tämän lisäksi pohjavesialueella on merkitystä lähialueella sijaitsevien yksittäisten kiinteistöjen vedenhankinnan kannalta.

Hakijan 21.9.2012 päivätty vastine Uudenmaan Ely-keskuksen 16.8.2012 päivättyyn vastineeseen

Hakija toteaa vastineessaan seuraavaa: Uudenmaan ELY-keskus toistaa käsityksensä, että hanke on maa-aineslain 3§:n vastainen ja että sen vuoksi luvan myöntämisen edellytykset eivät täyty.

Hakija korostaa edelleen, että ottotoiminta on suunniteltu nimenomaan maakuntakaavan suojelumääräyksen ja maa-aineslain mukaan siten, ettei kaunis maisemakuva turmellu, luonnon merkittävät kauneusarvot tai erikoiset luonnonesiintymät tuhoudu. Edelleen POSKI-raportti on tullut siihen tulokseen, että alue on osittain maa-ainesten ottoon soveltuva.

ELY-keskuksen mukaan POSKI-raportin johtopäätös ”saattaa tarkoittaa sitä, että alueella on jo ennestään avattuja maa-ainesten ottoalueita, alueella sijaitsee sellaisia ottoalueita, joita käytetään kotitarveottoon taikka sillä saatetaan tarkoittaa joitakin pienehköjä reuna-alueita tms.” ELY-keskuksen arvelut ovat todella kaukana siitä, mitä ”osittain maa-ainesten ottoon soveltuva” maininta POSKIraportissa tarkoittaa.

Hakijan mukaan on nimenomaan etsitty alueelta se osa-alue, johon maa-ainesten otto soveltuu ja jossa MAL 3§:n mukaisia esteitä ei ole.

Ympäristölautakunnan tutustumiskäynti

Karkkilan ympäristölautakunta teki alueelle tutustumiskäynnin 25.8.2010.

ASIAN RATKAISU

Karkkilan kaupungin ympäristölautakunta on maa-aineslain 7 §:n tarkoittamana lupaviranomaisena tutkinut asian ja päättää olla myöntämättä haettua lupaa Hajakanmaan Yhteismetsän Osakaskunnalle maa-ainesten ottamiseksi tilalta Hajakka RN:o 1:0 Karkkilan kaupungin Tuorilan kylässä Ritanummen alueella hakijan esittämän 17.8.2009 päivätyn hakemuksen, 11.6.2009 päivätyn ottamissuunnitelman sekä hakemuksen liitteiden perusteella.

OTTAMISSUUNNITELMAN TARKASTAMISESTA JA ASIANOSAISTEN KUULEMISESTA SUORITETTAVAT MAKSUT

Tarkastus- ja valvontamaksut määräytyvät maksun määräämishetkellä voimassa olevan taksan mukaan. Karkkilan kaupungissa maa-ainesten ottamissuunnitelman tarkastamisesta, ottamistoiminnan valvonnasta sekä muista viranomaistehtävistä suoritettavat maksut on Karkkilan kaupungin ympäristölautakunta hyväksynyt 21.3.2007 § 39 ja ne ovat tulleet voimaan 1. päivänä toukokuuta 2007 alkaen.

Tarkastusmaksu

Ottamissuunnitelman tarkastamisesta luvan hakijan on suoritettava seuraavat maksut: Taksan kohdan 2.1 mukaan suunnitelmaa kohti 250 € + ottamisalueen pinta-alan mukaan 50 €/ha + hakemuksessa otettavaksi esitetyn maa-aines määrän tilavuuden mukaan 1,00 €/100m³. Taksan kohdan 2.4 mukaan tarkastusmaksua määrättäessä on hakemuksessa otettavaksi esitetystä maa-ainesten määrästä otettu 500 000 m³ ylittävältä osalta huomioon 50 %. Lisäksi, koska lupahakemus on hylätty, peritään taksan kohdan 2.5 mukaan taksan mukaisesta maksusta 50 %.

Luvan hakijan tulee suorittaa Karkkilan kaupungille ottamissuunnitelman tarkastamisesta **3907,50 euron** suuruinen maksu.

Maksuperusteena ottamissuunnitelman tarkastamisesta aiheutuvan maksun osalta on suunnitelmakohtainen kiinteä maksu, ottamisalueen pinta-ala 11,3 ha ja hakemuksessa otettavaksi esitetty maa-aineksen kokonaismäärä 900 000 m³ taksan mukainen alennus (50 % 500 000 m³:n ylittävältä osalta) huomioituna. Lisäksi on huomioitu hylkäävä päätös (taksan mukaisesta maksusta peritään 50 %).

Asianosaisten kuulemiskulut

Naapurien tai asianosaisten kuulemisesta aiheutuneet kulut kuuluvat luvan hakijan maksettaviksi. Maa-ainestaksan kohdan 4.1 mukaan, naapurien tai asianosaisten kuulemisesta peritään 25 €/kuultava. Hakemuksen johdosta on lupaviranomaisen toimesta kuultu erillistiedoksiantona hakemuksen kohteena olevaan tilaan Hajakka 1:0 rajoittuvien kiinteistöjen tai muiden alueiden omistajia ja haltijoita (33 kuultavaa). Luvan hakijan tulee suorittaa naapureiden tai asianosaisten kuulemisesta Karkkilan kaupungille **825 euron** suuruinen maksu.

Maa-ainestaksan kohdan 4.2 mukaan hakemuksesta kuuluttamisesta/lehti-ilmoitus peritään 200 €. Lisäksi peritään todelliset kuuluttamis- ja ilmoituskulut tämän määrän ylittävältä osalta. Lupahakemuksesta on kuulutettu Karkkilan Tienoossa ja Karkkilalaisessa 18.8.2010. Luvan hakijan tulee suorittaa hakemuksesta kuuluttamisesta Karkkilan kaupungille **400 euron** suuruinen maksu.

PERUSTELUT

Asiaa harkitessaan ympäristölautakunta on ottanut huomioon maa-aineslain mukaiset luvan myöntämisen edellytykset sekä lisäksi maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin mukaisesti maakuntakaavan toteutumisen edellytykset.

Maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa maa-aineslain 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu:

- 1) kauniin maisemakuvan turmeltumista;
- 2) luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista;
- 3) huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa; tai
- 4) tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantuminen, jollei siihen ole saatu vesilain mukaista lupaa.

Maa-aineslain 3 §:n 2 momentin mukaan alueella, jolla on voimassa asemakaava tai oikeusvaikutteinen yleiskaava, on sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, katsottava, ettei ottaminen vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen eikä turmele kaupunki- tai maisemakuvaa. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 1 momentin mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin mukaan viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä

edistämään kaavan toteutumista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteutumista.

Maa-aineslain 3 §:n 4 momentin mukaan ottamispaikat on sijoitettava ja ainesten ottaminen järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi ja että maa-ainesesiintymää hyödynnetään säästeliäästi ja taloudellisesti eikä toiminnasta aiheudu asutukselle tai ympäristölle vaaraa tai kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa.

Suunniteltu maa-ainesten ottoalue sijoittuu II-luokan pohjavesialueelle Karkkilan keskustasta noin 6 kilometriä pohjoiseen Saavajoen ja Nuijajoen väliselle ns. Ritanummen harjualueelle, joka on ympäristöstään kohoava harjumuodostuma. Lähimmät asuinrakennukset (9 kpl) sijaitsevat ottoalueen rajasta eri suuntiin; lähin sijaitsee noin 300 metrin etäisyydellä. Alue on metsätalouskäytössä. Aluetta käytetään myös virkistys- ja retkeilyalueena. Kaukomaisemassa Ritanummen harjumuodostuma ei juuri erotu ympäristöstään jäädessään puuston peittoon; etenkin suppa-kuoppia ei voi kauempaa katsottuna havaita. Lähemmäksi tultaessa muodostuman rinteet erottuvat paikoin varsin jyrkkärinteisinä maisemassa. Suppa-kuopat rajautuvat lähes tasalakisen harjun lakialueeseen. Kuopat sijaitsevat lähekkäin jonossa, ovat erittäin jyrkkärinteisiä, syviä ja pohjiltaan puuttomia luonnonmuodostumia.

Valtakunnallisen harjututkimuksen 1985 mukaan Ritanummen alue (nro 3.6.10) on osaksi suomalaisemaan, osaksi maaseudun haja-asutusalueen kulttuurimaisemaan liittyvä, ympäristöstään selvästi erottuva, geologisesti jokseenkin merkittävä – merkittävä, maisemallisesti merkittävä, biologisesti jokseenkin merkittävä ja monikäytön kannalta jokseenkin merkittävä harjuaalue. Toisen Salpausselän reunamuodostumavyöhykkeeseen liittyvä alue käsittää tasalakisen harjudelta, harjukuoppajonon siitä erottaman selänteen, proksimaaliharjujen rinnakkaiset harjanteet ja kaksi proksimaalikumpua, joitakin sulamisvesiuomia sekä joitakin muinaisrantoja. Noin 35 m korkean deltan tasanne on 142 – 143 m mpy ja muodostuman proksimaalikummun korkein kohta on n. 148 m mpy. Deltan koko on n. 500 x 300 m. Sen itäreunalla on n. 600 m pitkä, 100 – 150 m leveä ja n. 25 – 30 m korkea, hiukan polveileva ja kumpuileva sivuselänne ja näiden välissä jonossa kolme 15 – 25 m syvää harjukuoppaa. Laajentumaan liittyy luoteessa kolme lyhyttä proksimaaliharjun selännettä/harjannetta sekä yksi näiden välinen harjanne. Muodostuman lakitasanne liittyy Itämeren kehityksen Baltian Jääjärven vaiheeseen BIII (Glückertin mukaan). Lisäksi rinteillä on paikoin muinaisrannan terassi 135 – 140 m mpy. Kasvillisuus on pääosin puolukkatyyppiä, puustoltaan mäntyvaltaista kangasmetsää, muodostuman reunoissa paikoin mustikkatyyppiä. Alueen eteläreunassa on kotitarvesorakuoppa, lisäksi alueella on laajahko, varsin suuri avohakkuuala, joitakin taimikkoaloja sekä ajoneuvopolkuja. Alue edustaa kaunista maisemakuvaa ja luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja sillä on erikoisia luonnonesiintymiä. Arvoluokka IV, MaL-luokka 2-3, toimenpideluokka 3. Hoidetaan maisemansuojelualueena pääosin lievähkön määräyksiin, Ritanummen lukot, harjukuoppa-alue tiukahkoin määräyksiin. Kyseisessä Valtakunnallisessa harjututkimuksessa 1985 selvitettiin mm. yksityiskohtaisesti harjualueiden geologista luonnetta ja maiseman tilaa.

Ritanummen alueella ei ole ollut aikaisempaa maa-ainesten ottotoimintaa lukuun ottamatta alueen eteläosan vähäistä kotitarveottoa. Merkittävää on, että alue on säilynyt maisemallisena ja geomorfologisena kokonaisuutena hyvin. Tähän kokonaisuuteen kuuluvat mm. edellä mainitut supat, tasalakinen harjudelta, proksimaaliharjun rinnakkaiset harjanteet, kaksi proksimaalikumpua, sulamisvesiuomia sekä muinaisrantoja. Nämä arvokkaat osa-alueet muodostavat

merkittävän kokonaisuuden ja vain säilyttämällä alue kokonaisuutena säilyvät myös tärkeimpien osa-alueiden arvot.

Suunniteltu ottoalue sijoittuu kokonaisuudessaan Ritanummen harjualueelle sen länsi- ja luoteispuolelle. Ottotoiminta ei ulotu suppamuodostumien alueelle. Hakijan mukaan ottamisaikaa on maa-aineslain mukaisesti sijoitettu ja ottamistoiminta järjestetty niin, että vahingollinen vaikutus maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi. Ottosuunnitelman mukaan ottotoiminta tulee muuttamaan maisemaa avartamalla sitä jonkin verran nykyisestä. Maisemakuvaan tai kaukomaisemaan ottotoiminnalla ei suunnitelman mukaan tule jälkihoidon toteuttamisen jälkeen olemaan vaikutusta, ottoalueen sijoittamisella muodostuman luoteisosaan on vältetty suorat näkymäyhteydet sekä asutukseen että maantielle. Lisäksi ottoalueen ja suppien väliin jätetään kannas, joka peittää näkymän suppien suunnasta ottoalueelle.

Suunnitelman mukainen ottotoiminta käsittää mm. harjalueen kyseisen osan rinteet, noin puolet harjalueen tasalakisesta osasta. Hakemuksen mukainen ottoalueen pinta-ala on 10,6 ha, mikä on noin neljäsosa koko Ritanummen harjumuodostumasta. Haettu kokonaisottomäärä on 900 000 ktr-m³. Sekä pinta-alaltaan että kuutiomäärältään on suunnitelman mukainen otto huomattavan laajaa. Suunniteltu ottotoiminta aiheuttaisi Ritanummen harjumaisemaan merkittävän muutoksen.

Suunniteltu ottoalue sijoittuu ympäristöministeriön 8.11.2006 vahvistamassa Uudenmaan maakuntakaavassa arvokkaaksi harjualueeksi tai muuksi geologiseksi muodostumaksi osoitetulle alueelle. Sellaisiksi osoitetaan maakuntakaavassa ne geologiset muodostumat, joilla on vähintään maakunnallisesti merkittäviä maisemallisia, geologisia, geomorfologisia ja/tai luonnontieteellisiä arvoja. Suunnittelumääräyksen mukaan alueidenkäyttö on suunniteltava niin, ettei aiheuteta maa-aineslaissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai laajalle ulottuvia vahingollisia ominaisuuksia luontosuhteissa. Esitetty ottotoiminta on laajuudeltaan ja sijainniltaan voimassa olevan maakuntakaavan vastainen. Esitetyn kaltainen ottotoiminta vaarantaa maakuntakaavan toteutumisen, koska alueen maankäyttöä ei voida suunnitella esitetyn ottosuunnitelman kautta siten, että maakuntakaavan suunnittelumääräys voitaisiin riittävästi toteuttaa.

Ritanummen alueella ei ole oikeusvaikutteista yleis- tai asemakaavaa. Kaupunginvaltuuston 22.5.1980 hyväksymässä yleiskaavassa Ritanummen harjuaalue on merkitty maa- ja metsätaloustoiminnoille varatuksi alueeksi (merkintä Mm). Valtuuston vuonna 1984 hyväksymässä rantayleiskaavassa Ritanummen harjuaalue on merkitty maa- ja metsätaloustoiminnoille varatuksi alueeksi (merkintä M-1).

Edellä sanotun perusteella voidaan todeta, että Ritanummen harjuaalue on maisemallisesti ja geologisesti arvokas ja merkittävä kokonaisuus, edustaa maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kaunista maisemakuvaa, luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä, ja että suunnitelman mukainen sekä pinta-alallisesti että kuutiomäärältään laaja, Ritanummen harjuaalueen laelle asti ulottuva, maa-ainesten otto aiheuttaa maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen ja erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista sekä huomattavia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Suunnitelmassa esitetyistä maisemointi- ja jälkihoitotoimenpiteistä huolimatta vahingolliset vaikutukset maisemakuvaan jäisivät merkittäviksi. Siten haetulle ottamiselle muodostuu maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa tarkoitettu este.

Lisäksi asiaa harkitessaan ympäristölautakunta on ottanut huomioon maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n 2 momentin, jonka mukaan viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteutumista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteutumista.

Lisäksi lautakunta katsoo, että maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 4) kohdassa mainitun vesilain mukaisen luvan puuttuminen on maa-aineslain mukaisen luvan myöntämisen este. Alue sijoittuu II luokan pohjavesialueeseen (korotettu vuonna 2005 luokasta III luokkaan II). Alue soveltuu yhdyskuntien vedenhankintaan. Lisäksi pohjavesialueella on merkitystä lähialueella sijaitsevien yksittäisten kiinteistöjen vedenhankinnan kannalta.

Hakemuksen (17.8.2009) ja ottamissuunnitelman (11.6.2009) mukaan toteutettuna maa-ainesten otto ei täytä maa-aineslain 6 ja 3 §:ssä mainittuja luvan myöntämisen edellytyksiä. Suunnitellun ottotoiminnan sijoituspaikka ja oton laajuus huomioiden ei annettavilla lupamääräyksillä olisi ollut vaikutusta luvan myöntämisen edellytyksiin.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Karkkilan kaupungin hallintosääntö 42 §
Karkkilan kaupungin maa-ainestaksa (ympäristölautakunta 21.3.2007 § 39, voimaan 1.5.2007)
Maa-aineslaki (1981/555) 1, 3 - 7, 11, 13, 19, 20 ja 23 §
VNA maa-ainesten ottamisesta (2005/926) 1 – 4 ja 6 §
Maankäyttö- ja rakennuslaki 32 § 2 momentti

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

PÄÄTÖKSEN JULKIPANO

Päätös annetaan julkipanon jälkeen. **Antopäivä on 25.10.2012**